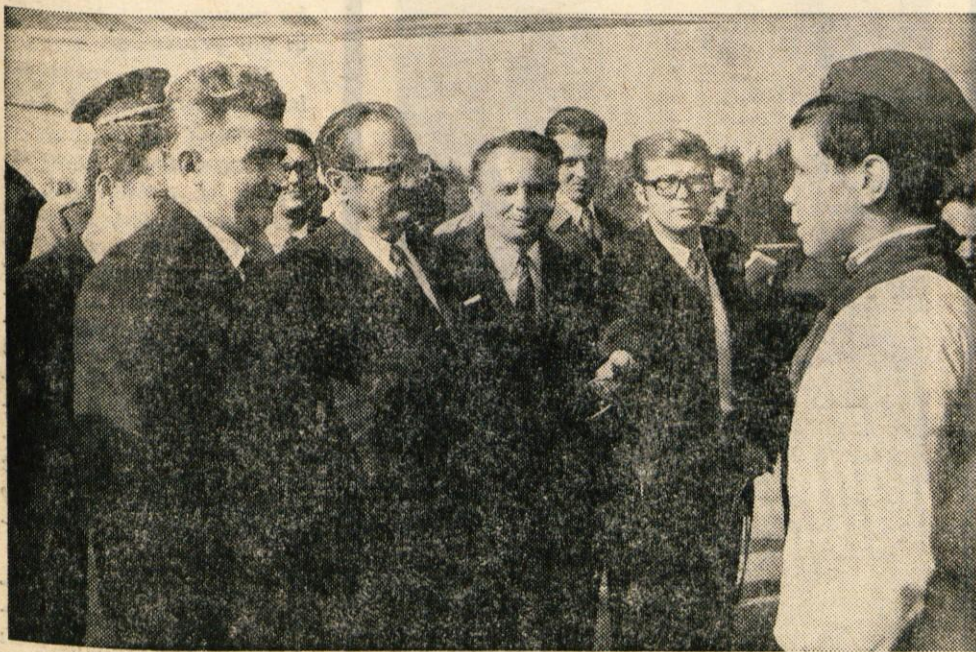

Obisk iz Romunije

Kranj, 3. novembra — Na povabilo predsednika republike Josipa Broza Tita je dopoldne, malo pred 12. uro, prispel na brniško letališče predsednik državnega sveta SR Romunije in generalni sekretar romunske KP Nikola Ceausescu. Predsednik Ceausescu bo ostal na prijateljskem obisku v naši državi dva dni.

Na letališču Brnik je romunskega gosta s spremstvom pozdravil predsednik Tito. V spremstvu pa so bili tudi predsednik republike skupščine Sergej Kraigher, predsednik CK ZKS Franc Popit, predsednik republiškega izvršnega sveta Stane Kavčič, član izvršnega biroja predsedstva ZKJ Stane Dolanc, general polkovnik Franc Poglajen, sekretar komiteja občinske konference ZK Kranj Franc Rogelj, podpredsednik kranjske občinske skupščine Janez Sušnik in drugi. Potem ko je godba zaigrala obe državni himni, in so pionirji osnovne šole Davorin Jenko Cerklje zaželeli obema predsednikoma dobrodoščilo, sta se državnika odpeljala na Brdo pri Kranju. Tod bosta izmenjala mnenja o aktualnih mednarodnih vprašanjih in dvostranskem sodelovanju med socialističnima državama.

A. Ž.

V Železarni manjka delavcev

S sobotne seje delavskega sveta podjetja

Proizvodni rezultati v devetih mesecih so v jeseniški železarni slabši kot lani in tudi nekoliko pod predvidevanji. Ob koncu septembra je količina izdelkov dosegla 254 000

ton, medtem ko so jih planirali 3000 ton več, lani pa proizvedli celo 14 000 ton več.

Ko so o tem razpravljali v soboto na seji delavskega sveta podjetja, so poudarili, da so vzrok zaostanku predvsem zunanje težave, nekaj pa tudi notranje pomanjkljivosti. V začetku leta je bilo najtežje zaradi pomanjkanja koksa in starega železa, kasneje pa so bili v zadregi še pri surovem železu ter surovinah za elektrode in talilnice.

V zadnjem času pa postaja vse večji problem tudi pomanjkanje delavcev. Število zaposlenih se je lani in letos znižalo kar za okoli 700, tako da jih je sedaj le še blizu 5700. V primerjavi z normativom znaša primanjkljaj skoraj 900 ljudi, kar jim že močno ogroža normalno delo. Spričo teh težav se je sindikalna organizacija v tovar-

ni zavzela za to, da bi skušali delavce zadržati s spodbudnejšim nagrajevanjem in višjimi osebnimi dohodki. Pogoj za to pa bo seveda boljše izpolnjevanje planskih nalog. Hkrati je sindikat predlagal, naj bi proučili možnost, da bi po več letih suše spet namenili nekaj denarja tudi za nova stanovanja. Oba predloga je delavski svet podprl.

Ugodnejši kot proizvodni pa so bili v devetih mesecih finančni rezultati. Dohodek so v primerjavi z lanskim letom povišali za tretjino in presegli tudi letošnja predvidenja. To so dosegli predvsem z višjimi poprečnimi cenami, ki gredo na račun kvalitetnejših izdelkov in podražitev. Zaradi tega se je povečal tudi ostanek čistega dohodka, ki ga je bilo ob koncu septembra nekaj manj kot 6 milijonov dinarjev, si

Akcijski program boja proti alkoholizmu

Izvršni odbor republiške konference SZDL Slovenije je pretekli teden razpravljaval o alkoholizmu v Sloveniji. Ugotovil je, da je alkoholizem v Sloveniji vsak dan bolj pereč socialno-medicinski in družbeni problem. Kaže se negativno na vseh področjih gospodarskega in družbenega življenja.

Iz študije Alkoholizem na Slovenskem in njegovo preprečevanje je razvidno, da je bilo pred nekaj leti v Jugoslaviji 300–400 tisoč kroničnih alkoholikov. Če k temu številu prištejemo še osebe, ki so prizadete zaradi alkoholizma, predvsem družinske člane alkoholikov, ugotovimo, da je v Jugoslaviji zaradi alkoholizma neposredno ali posredno prizadetih najmanj dva milijona ljudi. V Sloveniji je od 12.000 do 20.000 alkoholikov.

Vznemirljivo je dejstvo, da je vedno več mladine v vrstah alkoholikov. Mladina se zgleduje pri odraslih, družbena strpnost do tega pojava pa še spodbuja mladino k pitju. Alkoholizem mladine spodbuja tudi industrija zabave, ki načrtno ustvarja pogoje za uživanje alkohola in ga propagira. Na ta način se pitje alkohola, ki je bilo pri mladini sprva samo način zabave in sredstvo za prijetno preživljanje prostega časa, spremeni v bolezensko odvisnost od alkohola.

Na seji izvršnega odbora RK SZDL smo slišali, da otroci na šolskih izletih često pijejo alkoholne pijače. To pa je spet vzrok, da se nekateri izleti tragično končajo. Žiga Kimovec je na seji dejal: »V delavskih menzah se prodaja vsakršna pijača. To je zločin nad delavskim razredom. Niso redki primeri, ko se delavcem pred pomembno sejo daje žgana pijača in v takem vzdušju se potem sklepa, kar je največkrat proti interesom samih delavcev.«

Republiški sekretariat za zdravstvo in socialno varstvo je v sodelovanju z republiškim sekretariatom za gospodarstvo, za finance, za prosveto in kulturo, za notranje zadeve in za pravosodje in občo upravo pripravil Akcijski program boja proti alkoholizmu. Prav o tem programu pa so razpravljali na izvršnem odboru socialistične zveze.

Izvršni odbor podpira akcijski program, meni pa, da bi se z uresničevanjem operativnih načrtov posameznih služb ne smelo zavlačevati. V tem načrtu bi morali dati prednost naslednjim nalogam:

Večje obdavčitve na spirit in vse žgane pijače v prometu. Javno reklamiranje žganih pijač je treba omejiti in zaostri kontrolo nad izvajanjem zakona o vinu. Tako zbrana sredstva naj se uporabijo za zniževanje cen naravnih sadnih napitkov.

Potrebno bo načrtno izobraževati kadre za potrebe psihiatrične dejavnosti, ki naj bi se posvetili alkoholizmu v zdravstvenih domovih in bolnišnicah. J. Vidic

Pripravljalni odbor za zbor gorenjskih aktivistov

Izvršni odbor občinske konference socialistične zveze v Kranju je konec oktobra na seji med drugim že imenoval pripravljalni odbor za III. zbor aktivistov OF Gorenjske. Na letošnjem drugem zboru v Bohinju je bil namreč sprejet sklep, da bo naslednji zbor (prvi je bil 1969, leta v Železnikih) prihodnje leto v Kranju. Sklep, da bo zbor vsako leto v drugi občini pa je letos sprejel svet gorenjskih občin.

V pripravljalni odbor je izvršni odbor občinske konference SZDL imenoval 19 članov, predsednik odbora pa je predsednik občinske konference socialistične zveze v Kranju Tone Volčič. Danes se bo pripravljalni odbor sestal na prvi seji. Razpravljali bo o nekaterih organizacijskih vprašanjih ter o tem kdaj in kje bo III. zbor aktivistov OF Gorenjske.

A. Ž.

Od IGORJA JANHARJA so se poslovili

V soboto dopoldne je bil imenovan pripravljani odbor za pogrebne svečanosti za tragično preminulega Igorja Janharja. Predsednik odbora je bil Martin Košir. Člani pa so bili: Pavle Bajželj, Stane Božič, Karlo Cej, Marijan Cvar, Vlado Erjavšek, Zvone Filipovič, Tone Florjančič, Mitja Gorjup, Slavko Kalan, Janez Kocjančič, Milan Kučan, Jože Konc, Stane Kajdiž, Jože Kavčič, Polde Kežjar, Zdravko Krvina, Franc Puhar, Janko Prezelj, Franc Rogelj, Janez Sušnik, Franc Thaler, Albin Učakar in Tone Volčič.

Slovo

Toplo in lepo je bilo nedeljkovo popoldne. Takšno kot bi si ga sredi jeseni lahko samo želeli. Ze pred 15. uro so se na kranjskem popališču začeli zbirati Igorjevi sodelavci, znanci in prijatelji. V bližini jesensko obarvanega gozdička so ob 15. uri postavili pred žalne vežice Igorjevo krsto in njegovi najožji sodelavci so se začeli s častnimi stražami poslavljati: poslanci, predstavniki socialistične zveze, zveze mladine, zveze komunistov, lovci, zastopniki teritorialne obrambe, športniki, predstavniki družbenopolitičnih organizacij Stražišča in Vodovodnega stolpa in nazadnje še njegovi najožji sodelavci — člani kolektiva.

Množica Kranjčanov, prebivalcev in predstavnikov različnih gorenjskih organizacij, predstavniki republiške skupščine in zvezne ter republiške konference zveze mladine ter drugih je bilo ob 16. uri na pokopališču, ko se je najprej v imenu republiške skupščine, gorenjskih občinskih skupščin in družbenopolitičnih organizacij poslovil predsednik škofjeloške občinske skupščine Zdravko Krvina. Moški pevski zbor DPD Svoboda Stražišče pod vodstvom Eda Ošabnika je zapel žalostinko in ob žalostnih zvokih godbe se je dolg spreved s številnimi venci in cvetjem začel pomikati h grobu.

Pri odprtem grobu se je potem od Igorja Janharja poslovil odgovorni urednik Glasa Albin Učakar, pevski zbor DPD Svoboda Stražišče in v imenu prijateljev Franc Rogelj, sekretar komiteja občinske konference zveze komunistov v Kranju.

Jesensko popoldne se je že nagnilo k zgodnjemu mraku, ko so se še zadnjikrat molče poklonili Igorju Janharju.

ZDRAVKO KRVINA — predsednik občinske skupščine Škofja Loka:

Dragi Igor!

Težka in boleča naloga mi je naložena. V imenu republiške skupščine, gorenjskih skupščin, gorenjskih družbenopolitičnih organizacij in ne nazadnje kot tvoj sodelavec in prijatelj se s trpko bolečino zarezano v srce poslavljamo od tebe.

Spominjam se, da si nekoč rekel: »Najtežje je, če umre mlad človek.« Usoda je kruta. Bil si mlad, poln življenja, energije, načrtov.

Že v rani mladosti si spoznal, da v življenju nobena stvar ne pride sama po sebi. Tako si po osnovni šoli nadaljeval v gimnaziji. Takrat si postal član mladinskega komiteja in vodil kulturno delo. Bil si dober dijak, marljiv in priljubljen med mladinci.

Zaupali so ti delo v občinskem komiteju mladine in kot 18-letni fant si postal član zveze komunistov. Od takrat naprej je rasel tvoj vzor, prizadevnost za reševanje težav, zaupanje v boljše življenje. Uspel si. Vedno skromen, hkrati pa iskren delovni tovariš, si v času nove vloge in odgovornosti ter razvijanja mladinske organizacije skušal pomagati mladim kot sekretar okrajnega komiteja mladine v Kranju.

Izreden poslušal za dobre in slabe strani življenja ti je narekoval, da je železo treba kovati, ko je vroče, da je naloge treba reševati še preden nastanejo težave. Sledil si tej misli povsod: kadar je bilo treba pomagati človeku, delal si v različnih organizacijah na terenu, kot sodelavec časopisa si javno opozarjal na dogajanja. Nikdar nisi skrival izkušenj.

Ko si bil 1963. leta komandant naselja Beli potok pri izgradnji avto ceste bratstva in enotnosti na odseku Osipaonica — Beograd, je tvoja volja, napor, iskrenost, skromnost vlivala ideale ustvarjalnosti med mladimi graditelji.

Igor! Kratka, veliko prekratka je bila tvoja življenjska pot, toda bela in čista kot lepa cesta. Znal si hoditi po tej cesti. Bil si vez med tistimi, ki so izbojevali krvavo borbo in med tistimi, ki se borijo za socialistično revolucijo. Ko si postal član predsedstva komiteja zveze mladine Slovenije, si svoje izkušnje, znanje in ideale posredoval mladi generaciji po vsej republiki.

Nikdar nisi poznal prostega časa, imel pa si tisto, tako malokomu dano lastnost, da si kadarkoli znal vzeti čas za človeka. Po odsluženju vojaškega roka si se vrnil tja, kjer si že v rani mladosti začel sodelovati. Vedel si, da je naše največje bogastvo človek in da je edina pot do jutrišnjega cilja odkrit, pošten in nenehen pogovor, ki po vseh nejasnostih, različnih mnenjih nazadnje rodi uspeh. Takšen si bil pri časopisu, takšen pri športnih društvih in drugih različnih organizacijah.

Nisi si dal oddiha. In ko si bil lani izvoljen za poslanca republiške skupščine in kasneje postal tajnik kluba gorenjskih poslancev ter drugih med-

občinskih in občinskih organov in organizacij, si se z vso odgovornostjo zavedal zaupane dolžnosti. Za to si žrtvoval vsako minuto, vsak trenutek in ves prosti čas.

Redki, sila redki so bili trenutki, ko si vzel pol ure časa.

Kruta usoda te je iztrgala iz naših vrst, iz vrst prijateljev, iz naše lepe Gorenjske. Ko sva še v petek sedela na delovnem dogovoru v Radovljici, sva si segla v roke in rekla: »V torek se dobiva.« Igor, nismo vsega dokončali in tudi jutrišnjega sestanka ne bo.

Med vsemi, ki smo te poznali, pa bo ostal lep spomin nate in neizmerljiva vrzel.

Hvala ti za vse! — Tvoji ženi, staršem in sorodnikom v imenu vseh nas izražam najgloblje sožalje.

ALBIN UČAKAR — odgovorni urednik Glasa:

Igor,

poslavljam se v imenu članov delovne skupnosti časopisnega podjetja Gorenjski tisk, v imenu Društva novinarjev Slovenije in v imenu tvojih sodelavcev uredništva in uprave Glasa.

Pred dvema letoma si postal glavni urednik. Čeprav nisi imel veliko izkušenj, si dobro vodil naše glasilo, zakaj bil si mlad, iznajdljiv in prizadeven in nisi imel časa zase. Vsakomur si rad pomagal in svetoval. Tvoje odločitve so bile pretehtane, ker si vedno upošteval mnenja drugih in pošteno si priznal, če si se motil, če tvoja zamisel ni bila najboljša. Nikoli nisi bil povsem zadovoljen. Vedno si poudarjal in se spraševal, ali bo delo, ki je dobro danes, dobro tudi jutri. Sodelavci smo te razumeli in se čudili, odkod jemlješ moči. Bil si s srcem pri Glasu. Pogosto so se oglašali v uredništvu naši bralci s svojimi težavami in prosili za nasvet in pomoč. Dobro si se zavedal, kaj pomeni bralec. Nisi poznal velikih in malih ljudi; zate so bili vsi enaki, vsi so bili bralci Glasa.

»Glas ni moj in tudi vaš ni, tovariši novinarji, Glas je last bralcev. Pišete za bralce, ne zase.« Tega pa nisi le pravil, ampak si se tudi ravnal po tem.

Igor,

zadnjikrat si sodeloval v sobotni številki. Še pozno popoldne smo izbrali naslednje Gradnikove besede:

Tišina, tišina jesenska, tišina.

Ostala z menoj je samo bolečina,

ostale z menoj so besede slovesa,

ko listje rumeno, ki pada z drevesa.

Besede so bile namenjene včerajšnjemu dnevu. Namenjene pa so bile žal tudi tebi, zakaj tvoje stalno mesto s tvojim imenom na prvi strani Glasa je bilo v črnem okvirju.

Igor,

nisi sodeloval zadnjikrat. Tvoje zamisli nas bodo spremljale in poskušali jih bomo uresničiti. Tvoj trud ne sme biti zaman. V torek — kot vsak teden —

se bomo sestali v uredništvu in se menili, kaj bomo pisali v naslednji številki Glasa. Ne boš z nami, z nami pa bodo tvoje zamisli, spomin na tvoje delo, na tvojo skromnost in na tvoje tovarištvo.

FRANC ROGELJ — sekretar komiteja občinske konference ZK Kranj (v imenu prijateljev):

Dragi Igor

V spokoju jesenskih barv, ki nas prevzamejo s svojo nevidno močjo, se s trpko usodo vnovič srečujemo pred neizprosno resnico našega bitja, da je življenjska izguba slovo, ki se mu ni mogoče upreti. Slovo, ki nam znova in znova priključuje v spomin človekova dela, vse dobro, kar je storil.

Nisem mogel preslišati znančevih besed, da so te ljudje morali imeti radi. Res, vsi so te morali imeti radi; tisti, ki te je srečal samo enkrat v življenju, ali tisti, ki te je poznal dolga leta. Vsakomur si bil prijatelj v polnem smislu te velike besede in vsakdo, ki je bil le enkrat s teboj, je moral postati tvoj prijatelj.

Spomin nam nehote uhaja tja, kjer smo se dan za dnem srečavali, tja, kjer si z mladostno zagnanostjo, voljo in izostrenim poslušanjem za dobro in slabo krojil z nami vsemi kanček našega časa, za katerega si bil pripravljen žrtvovati vse, kar je bilo najboljšega v tebi.

Med rosnim jutrom in pozno nočjo je bil prepleten tvoj delovni dan, da bi uresničil svoje zamisli. Zato ni čudno, da je bila tvoja delovna vnaša poplačana z uspehi in priznanjem tistih, ki si jih plemenitil s svojimi snovanji in ki so se navduševali nad tvojimi idejami. Takšnega so te poznali tvoji sodelavci, kot takšen si veljal med nami, svojimi prijatelji, takšnega so te poznali vsi, ki so tako ali drugače poznali tvojo veliko voljo in delovno sposobnost. In vse tvoje delo je spremljala šegavost, ki je ni bilo enake med nami. Trosil si dobroto, židano voljo, toliko volje, da ji nemalokrat nismo videli meja.

Bil si večer iskalec spoznanja, kajti samo ljudje, tebi enaki, večno iščejo, najdejo in zopet iščejo. In spoznanja si nam delil s polnimi rokami. Govorili smo tudi o takšnih trenutkih, ko mine stvar, saj je vse razpeto med začetkom in koncem, toda nikoli nisi povedal, kako se posloviš od prijatelja.

Žalni seji

V spomin na pokojnega Igorja Janharja sta bili v ponedeljek dve žalni seji. Ob 11. uri se je v časopisnem podjetju Gorenjski tisk sestala na izredni žalni seji delavski svet podjetja skupaj s člani delovne enote Glas. Na seji so z enominutnim molkom počastili spomin na Igorja Janharja. Njegovo kratko, vendar bogato življenjsko pot je orisal predsednik delavskega sveta podjetja Rudi Bizovičar, o delu pa sta govorila odgovorni urednik Glasa Albin Učakar in direktor podjetja Jože Konc.

Ob 14. uri pa je bila žalna seja v veliki dvorani kranjske občinske skupščine. Na razširjeni seji se je sestal izdajateljski svet časopisa Glas. Seje pa so se udeležili tudi predstavniki republiške skupščine (podpredsednik republiškega izvršnega sveta Vinko Hafner), republiške konference zveze mladine,

gorenjski poslanci, predstavniki gorenjskih občinskih skupščin, medobčinskega sveta ZK za Gorenjsko, predstavniki gorenjskih občinskih konferenc socialistične zveze, zveze komunistov, občinskih sindikalnih svetov, občinskih konferenc zveze mladine, predstavniki športnih in drugih organizacij in društev ter predstavniki samoupravnih organov CP Gorenjski tisk in člani delovne enote Glas. Po enominutnem molku je predsednik izdajateljskega sveta časopisa Glas Vlado Erjavšek spregovoril o življenju in delu Igorja Janharja. Dejal je, da sta Glas in celotna Gorenjska izgubila skromnega človeka in neumornega delavca ter borca za samoupravne odnose in današnje ter jutrišnje cilje. »Igor Janhar je bil človek z izrednim poslušanjem do sočloveka, zato si bomo prizadevali, da bomo v spomin nanj uresničevali njegove cilje in nedokončane načrte.«

Rodil se je spomladi 1940 v Stražišču pri Kranju v delavski družini. Tako v osnovni šoli kot kasneje v gimnaziji je bil ves čas dober dijak, marljiv in priljubljen med mladimi. Takrat je postal član mladinskega komiteja in je vodil kulturno delo. Ko je kot 18-letni fant postal član zveze komunistov, je že delal v občinskem komiteju mladine.

12 let bo tega, ko je prvič svoje misli zapisal v lokalnem časopisu za Gorenjsko. Od takrat je bilo njegovo življenje in delo neločljivo povezano s tiskom in kulturo. Hkrati se je ves predal mladim. 1960. leta jim je že skušal pomagati kot sekretar okrajnega komiteja mladine, dve leti kasneje pa je postal član CK ZMS. V obdobju mladinskih delovnih akcij je velik del svojega časa preživel med mladimi brigadirji. 1963. leta je bil komandant naselja Beli Potok pri izgradnji avto ceste bratstva in enotnosti na odseku Osiponica - Beograd.

Tisti, ki so ga poznali, vedo, da je znal ceniti človeka, znal je živeti življenje. Po vrnitvi z največje delovne zmage jugoslovanske mladine

se je ves predal delu za razvoj mladinske organizacije kot član predsedstva CK ZMS — skrbel je za tisk in kulturo.

Pravzaprav ni bilo politične organizacije na terenu in v občini, kjer ne bi zasledili njegovega imena. Bil je človek, ki si je vedno znal vzeti čas za človeka. Nikdar ni poznal prostega časa. Celo kadar se je za hip posvetil smu, čarju, lovu, ribolovu, je razmišljal o odnosih med ljudmi in o nalogah, ki čakajo vse nas.

Končal je višjo šolo in po vojaščini pred dvema letoma se je vrnil k časopisu, h Glasu, kjer je pred dobrimi desetimi leti začel spoznavati časnikarski poklic. Lani je bil izvoljen za poslanca republiške skupščine in tajnika kluba gorenjskih poslancev.

Nesmiselna in kruta usoda mu je sredi največjih ciljev pretrgala mlado življenje in ga iztrgala od svojcev, iz vrst časnikarjev, družbenopolitičnih delavcev, športnikov, prijateljev. Za njim bo ostala vrzel in lep spomin na človeka, ki mu je bilo dano tisto, kar včasih radi pozabimo — odločna vera v jutrišnji dan.

Anketa o stanovanjih

Skupščina občine Škofja Loka in Stanovanjsko podjetje pripravljata obširno anketo anketiranja, ki naj bi zajela kar najširši krog občanov in s katero bodo skušali ugotoviti dejansko kvadrato bivališč na prebivalca v komuni. Obenem nameravajo prissuhiniti mnenju ljudi, se pravi zbrati podatke o tem, kakšna stanovanja si posamezniki želijo. Odgovorni namreč že vedo, kolikšne so številčne potrebe, ni pa

jim znano, katere vrste stavb bi današnjemu naglo rastočemu standardu najbolj ustrezale. Natisnili so 1500 vprašalnih listov, ki jih bodo razpečevali prek gospodarskih organizacij in krajevnih skupnosti. Na sedežu občine opozarjajo anketirance, da velja stvar vzeti resno, saj mislijo dognanja ankete uporabiti kot osnovo pri načrtovanju bodoče politike stanovanj in stanovanjskih gradenj. (-lg)

JESENICE

Na Jesenicah sta se sestali predsedstvi občinske konference SZDL in občinskega sindikalnega sveta. Obravnavala sta predlog statuta skupnosti zdravstvenega zavarovanja delavcev Kranj in pravilnik o uveljavljanju zdravstvenega varstva. Na skupni seji so se dogovorili, da bodo s podobnimi razpravami nadaljevali. Tako so se že sestali delavci industrije, gradbeništva, prometa in zvez, delavci storitvenih dejavnosti in delavci, zaposleni v družbenih službah. Jutri pa bo podobna razprava za prebivalce Jesenic, 10. novembra za prebivalce Kranjske gore, 12. novembra pa za občane iz Zirovnice.

Po končanih razpravah se bosta ponovno sestali obe predsedstvi in dokončno oblikovali stališče javne razprave.

-jk

Mladinci iz gimnazije, tehnične srednje šole, šole za zdravstvene delavce in mladinci Železarnice bodo 14. novembra ob 65-letnici rojstva pisatelja domačina Toneta Čufarja pripravili literarni večer. Scenarij za to prireditev je napisala prof. Cili Kodričeva, režiser pa bo Stanka Geršakova.

B. B.

TRŽIČ

V nadaljevanju razprav o vsebini predloga statuta skupnosti zdravstvenega zavarovanja Kranj se bodo v ponedeljek dopoldne sestali zasebni kmetijski proizvajalci na območju občine Tržič. Le-teh je v občini 107, kar je eno najmanjših števil, če ne sploh najmanjših v Sloveniji. Razpravo sklicujeta občinska konferenca Socialistične zveze Tržič in skupščina skupnosti zdravstvenega zavarovanja Kranj.

—ok

Na podlagi Pravilnika o podeljevanju priznanj Osvojitelne fronte slovenskega naroda komisija za podeljevanje priznanj pri občinski konferenci SZDL Jesenice

objavlja,

da je odprt rok za predlaganje kandidatov za podelitev priznanj OF v letu 1971

Ob 30. letnici OF bodo podeljena priznanja Osvojitelne fronte zaslužnim organizacijam in posameznikom, ki so s svojim delom, posamezniki pa tudi z drugimi osebnimi kvaliteta prispevali k dosežkom trajnejšega pomena in so s tem vplivali na uveljavljanje in razvoj socialističnega družbenopolitičnega sistema, socialističnih družbenih odnosov, na razvoj samoupravljanja, zlasti pa za dosežke, ki pospešujejo neposredno uveljavljanje občanov in delovnih ljudi na vseh področjih in v vseh oblikah družbenega življenja.

Predlog za podelitev lahko podajo organizacije Socialistične zveze, druge družbenopolitične organizacije, samoupravne skupnosti in njihovi organi ter posamezniki. Predlogi morajo vsebovati osebne podatke in obširno utemeljitev razlogov in pogojev, zaradi katerih naj predlagani kandidat sprejme priznanje OF.

Zadnji rok za prijavo je 15. januar 1971. Kasneje podanih predlogov komisija ni dolžna upoštevati.

Predloge sprejema komisija za podelitev priznanj OF pri občinski konferenci SZDL Jesenice.

Komisija za podelitev priznanj OF pri OK SZDL Jesenice

Nova vloga federacije

V soboto zvečer se je v Beogradu končalo zasedanje prve konference zveze komunistov Jugoslavije. Člani konference so sprejeli stališča o aktualnem političnem položaju v Jugoslaviji in nalogah ZK ter resolucijo o razvoju socialističnih odnosov na vasi. Konferenca ZKJ v sklepnem dokumentu ugotavlja, da je treba natančno določiti nove odnose med federacijo, republikami in avtonomnimi pokrajinama. Popolna narodna enakopravnost in neodvisnost sta izhodišči za prihodnjo izgradnjo samoupravne federacije.

V sklepih konference je med drugim zapisano, da je federacija funkcija državnosti in neodvisnosti vsake republike in avtonomnosti pokrajine in oporišče enakopravnosti narodov in narodnosti Jugoslavije. Takšna vloga federacije olajšuje reševanje nesporazumov med republikami in pokrajinami, krepi medsebojno zaupanje, hkrati pa omogoča tudi hitrejšo odpravljanje počasnosti in neučinkovitosti pri sprejemanju sklepov.

Organi federacije v prihodnje ne bodo mogli ustanavljati investicijskih skladov in sprejemati drugih finančnih obveznosti, razen tistih, ki so natančno določene z ustavo. Pri federaciji bo ostal le še sklad za hitrejši razvoj nezadostno razvitih republik in pokrajine Kosovo.

Zaključki konference nadalje ugotavljajo, da je treba zaustaviti sedanjo centralizacijo zakonodajne oblasti na ravni federacije. Uresničevanje nove vloge federacije zahteva urejanje avtonomne zakonodajne dejavnosti delovnih organizacij, občin, pokrajin in republik. Sklepni dokument opozarja na vzroke sedanjega nezadovoljivega ekonomskega položaja, za katerega je značilna inflacija, nestabilnost, povečan deficit v plačilni bilanci, neskladja pri delitvi dohodka in prva znamenja zastojev pri industrijski proizvodnji. Poslabšanje materialne osnove gospodarskih organizacij je ena glavnih značilnosti sedanjih gospodarskih gibanj. Zveza komunistov ni bila vedno dovolj odločna pri odpravljanju protireformskih teženj in gibanj. J. Košnjek

Predsednik slovenskih komunistov obiskal Tržič

V sredo se je mudil na celodnevem obisku v Tržiču Franc Popit, predsednik centralnega komiteja ZKS.

V dopoldanskih urah se je najprej sestal s predstavniki vodstev družbenopolitičnih organizacij in občinske skupščine, v razgovoru pa sta sodelovala tudi tržiška poslanka republiškega in gospodarskega zbora slovenske skupščine. Pretresli so tržiško problematiko na področju gospodarstva in nekaterih družbenih služb, zlasti šolstva. V

zvezi s slednjim so se zlasti strinjali, da temeljna izobraževalna skupnost poleg finančne problematike začne razširjati svoj vpliv na širše področje šolskega dela. Glede integracijskih gibanj v občini, ki so v sedanjem trenutku za lokalno gospodarstvo vsekakor zanimiva in koristna, so izčistili mnenje, da jih je treba družbenopolitično podpirati, vendar biti pozorni, da le-te ostajajo v okviru samoupravnega socialističnega sistema.

Tov. Popit je kasneje obiskal obe največji delovni organizaciji v občini — Bombažno predilnico in tkalnico ter jubilanta — tovarno Peko. Po razgovorih v Peku je izjavil, da je gospodarjenje, planiranje in permanentno spremljanje najsodobnejše tehnologije v tej delovni organizaciji porok, da zanjo bližnji stabilizacijski ukrepi ne bodo predstavljali prevelikih ovir.

V zgodnjem popoldnevu se je Franc Popit udeležil raz-

prave v družbenopolitičnem zboru tržiške občine. Sekretar občinske konference ZK inž. Kristjan Perko je v zgoščenem uvodu predstavil udeležencem najnovejše gospodarske rezultate v občini v 9-mesečnem razdobju letošnjega leta in v njih analizi pokazal na kritičnost sedanjega trenutka.

Razprava je opozorila na nekatere objektivne zaviralne momente, spregovorila o odnosih med proizvajalci in trgovino in se dotaknila nizkega dohodka v tekstilni industriji.

V obsežnejši oceni situacije je tov. Popit poudaril nujnost jasnega koncepta rasti, ki bi ga morala imeti vsaka gospodarska organizacija, o večjem pogumu pri rekonstrukcijah, ki bi morale biti opravljene v čim krajšem času, da ne bodo vedno capljale za naprednejšo evropsko tehnologijo, in o potrebi po takih proizvodnih programih konkretno v tekstilni industriji, ki bodo čim bolj finalizirali izdelke. V aktualni oceni današnje splošne situacije (potreba po takojšnjih stabilizacijskih ukrepih, priprave na bližnji kongres jugoslovanskih komunistov, vloga delavskega razreda in naloge in zlasti izpolnjevanje nalog komunistov) pa je predsednik posebej poudaril, da pri vsem tem vse bolj pozabljamo na položaj delovnega človeka (ne le skrb za njegov materialni položaj, ampak tudi njegov položaj v družbi sploh).

Zvečer se je tovariš Popit udeležil svečanosti ob 20. obletnici samoupravljanja v tovarni Peko. -ok

Učni uspehi v jeseniški občini

Še vedno težave s prostorom

Na šestih osnovnih šolah v jeseniški občini je v letošnjem šolskem letu izdelalo 93,8 odstotka učencev. Brez negativne ocene je končalo razred 86 odstotkov učencev, kar je za dobra dva odstotka slabše kot leto prej. Med osnovnimi šolami ima največji učni uspeh osnovna šola Žirovnica - 95 odstotkov. V primerjavi z lanskim letom so bili najmanj uspešni učenci šestih razredov, kar pomeni, da je prehod učencev na čisti predmetni pouk še vedno precej težaven.

Po generacijskem uspehu na osnovnih šolah je občina Jesenice med tistimi v Sloveniji ki imajo manjši osip od republiškega poprečja. Vendar pa v zadnjih letih pri osipu učencev, ki niso v osmih letih končali šolanja, ni bilo opaziti kakšnega posebnega napredka. Ta pojav pa je prav gotovo povezan z materialnimi in kadrovskimi pogoji na šolah. Tako pa je zaradi stiske s prostorom na osnovni šoli v Kranjski gori pouk organiziran celo v treh izmenah, le na osnovni šoli v Mojstrani na Koroški Beli v eni in pol izmeni. Osnovna šola v Kranjski gori se bo sicer kmalu preselila v novo šolsko poslopje, medtem ko bo ostalo vprašanje prostora na obeh jeseniških šolah še naprej nerešeno. Šoli imata tudi samo eno telovadnico, nimata ustreznih prostorov za tehnični pouk, prostorov za knjižnico in čitalnico, prepotrebni kabinetov, skratka vsega, kar je potrebno za moderen pouk. Prostorske probleme v samem mestu je možno rešiti le z dograditvijo novega šolskega poslopja na Plavžu.

Več kot polovica učiteljev na osnovnih šolah v jeseniški občini ima srednjo izob-

razbo. Vse več pa je učiteljev, ki dopolnjujejo svojo izobrazbo. Največ kadrovskih težav imajo manjše šole, kjer zaradi objektivnih okoliščin ni mogoče za vsako predmetno področje in za vse ure predmetnega pouka razpisati nova delovna mesta. Posebne težave imajo šole pri pouku naravoslovnih predmetov zlasti matematike in fizike ter tehnične, glasbene in likovne vzgoje. V najslabšem položaju glede nestrokovno zasedenih ur je osnovna šola v Mojstrani, kjer več kot polovico učnih ur predavajo učitelji z neustrezno strokovno izobrazbo.

Šole opravljajo dopolnilni pouk kot pomoč šibkim učen-

cem. Zaradi prostora pa je ta pomoč precej ovirana na šolah v Kranjski gori, na šoli Prežihovega Voranca in šoli Toneta Čufarja. Podaljšano bivanje učencev na šolah v jeseniški občini za sedaj še ni urejeno, ker ni prostora.

Mentorskega dela učiteljev ter aktivnosti in uspehov je bilo tudi v letošnjem šolskem letu veliko. Učenci so sodelovali v kroških, tečajih, sekcijah ter društvih na šoli in zunaj nje. Sodelovali so na različnih šolskih prireditvah, tekmovanjih in razstavah, obiskovali so delovne organizacije, enote JLA, izdajali šolsko glasilo in se udeleževali občinskih in medobčinskih ter republiških tekmovanj.

Zanimiv in poučen izlet v Beneško Slovenijo

Sindikalna organizacija prosvetnih delavcev iz Gorij pri Bledu je v soboto, 24. oktobra, organizirala izlet v slovensko Benečijo z namenom, da obiščejo predstavnike tamkajšnje slovenske narodne skupnosti in se seznani z njihovimi življenjskimi razmerami in s posebnostmi tega najzahodnejšega dela slovenskega prostora.

V Čedadu so obiskali sedež prosvetnega društva »Ivan Trnko«, edinega slovenskega društva v Benečiji. V prisrčnem pogovoru s predsednikom društva, znanim borcem za pravice svojih rojakov in publicistom Izidorjem Predanom, so gostje zvedeli marsikaj o prizadevanjih in uspehih tega društva, ki obstaja že dobrih 14 let. V težkem, za nas dokaj domumljivem boju za osveščanje Slovencev in za njihove človeške in narod-

nostne pravice, ki jih še do danes ni priznala oblast, je prosvetno društvo »Ivan Trnko«, zahvaljujoč prav izrednim požrtvovalnosti in prizadevnosti svojega predsednika, doseglo veliko. Predvsem se društvo vedno bolj uveljavlja s prirejanjem raznih kulturnih prireditev, proslav in drugih akcij, kot so širjenje slovenskih knjig, izdajanje časopisa MATAJUR in podobno. Čeprav je šele v zadnjih petih letih delo društva legalno priznано in se bori z velikimi težavami, ima danes že nad tisoč aktivnih članov, ki pomagajo širiti slovensko kulturo in krepiti nacionalno zavest. Položaj Beneških Slovencev, ki so že dolga stoletja pod tujo oblastjo in brez pravih vezi z matičnim narodom terja veliko več pozornosti in naše podpore.

Prosvetni delavci so si pod

vodstvom predsednika Predana ogledali dobršen del te prelepe, a dokaj zapuščene slovenske deželice. Obiskali so grobišče 13 slovenskih partizanov v St. Lenardu, na katerem so naslednjega dne svečano odkrili spominsko ploščo. Čeprav so oblasti prvotno dovolile dvojezični napis na spomeniku, je žal na koncu ostalo le pri italijanskem. To je dokaz več, kako se še vedno kratijo najosnovnejša človeške pravice Beneških Slovencev.

Našim rojakom v Benečiji so obljubili, da jih bodo še obiskali. Ugotovili so, kako koristni in potrebni bi bili takšni izleti, ki bi jih kazalo organizirati tudi za druge skupine prosvetnih delavcev in zlasti mladine; namesto brezciljnih izletov, ki se navadno sprevržejo zgolj v nakupovanja in zabavo. JR

Vajenci niso cenena delovna moč

Na zadnji seji predsedstva občinske organizacije zveze mladine na Jesenicah so obširneje govorili o položaju vajencev v občini. Izhajali so iz že sprejetih republiških stališč in sklepov o tem vprašanju, osvojenih na skupnem sestanku predsedstva mladine in občinskega sindikalnega sveta. Člani mladinskega predsedstva pa so se pogovarjali tudi z vajenci. Ugotovili so, da je to področje izobraževanja zanemarjeno, da se vajence obravnava v občini neenotno (delovne organizacije in zasebniki urejajo to vprašanje po svoje) in da se predpisi o vajeništvu izvajajo nedosledno.

Mladinske predsedstvo meni, da je treba vajence vrednotiti tako kot ostale zaposlene. Predvsem pa se bo treba ravnati po določilih republiškega zakona o poklicnem izobraževanju in urejanju učnih razmerij, ki je bil sprejet julija letos. Prave zakonodaje na tem področju doslej ni bilo, saj je na primer na Jesenicah še vedno veljala uredba o vajencih, ki jo je sprejela občinska skupščina 1952. leta, pa še ta se ni izvajala dosledno. Jeseniška skupščina je 1965. leta prav tako sprejela še predpis o položaju učencev v gospodarstvu, ki pa je s sprejetjem republiškega zakona neveljaven in ga bo treba preklicati. Tega predpisa delovne organizacije niso dosledno izvajale, še manj pa zasebni obrtniki. Kaže, da so slednji pri tem najbolj svojeglavi.

Katere so najbolj boleče zadeve vajeništva v jeseški občini?

Vajenci se še vedno štejejo kot cenena delovna moč. Delovne organizacije in zasebniki zahtevajo od njih izpolnjevanje dolžnosti in obvez, medtem ko so za pravice, ki jih imajo ostali delavci, vajenci prikrajšani. Položaj je še posebno kritičen pri zasebnikih. Drug problem so dopusti. Vajenci večkrat ne vedo, koliko dopusta imajo, zato so pogosto izigrani. V nekaterih delovnih organizacijah vajenec dopusta skoraj ne more dobiti. Nekemu vajencu v drugem letniku niso odobrili dopusta. Ko je zanj prosil v tretjem letniku, so mu odgovorili, da lanskega ne more dobiti, ker je zaveza že zastarala. Drug vajenec je dopust sicer dobil, vendar precej manj kot bi ga moral. Tretji je na dopust že odšel, vendar ga je mojster poklical nazaj. Itd.

Tretja sporna točka so vajeniške nagrade. Pri nekaterih zasebnikih vajenci med šolanjem in med dopustom nagrade sploh ne dobijo. V tem primeru so delovne organizacije doslednejše. Večina jih daje predpisane nagrade, nekatere celo večje, zelo redke pa so organizacije, kjer so nagrade manjše od predpisanih.

Prav tako ni urejeno vprašanje delovnega časa. 42-urni delovni teden za večino vajencev ne velja. Nekateri, posebno tisti, ki se učijo pri zasebnikih, delajo tudi po deset, dvanajst ali več ur na dan. Nagrade za presežene ure pa so redke. Že samo nadurno delo vajencev je kršitev zakonskih določil, čeprav dobijo zato denarno nadomestilo. Najbolj so prizadeti vajenci v gostinstvu, ki protizakonito delajo tudi po deset uri zvečer.

Marsikje resnično mislijo, da je vajenec cenena delovna moč. To se posebno kaže pri praktičnem pouku, ko vajenci delajo vse drugo, samo tistega ne, kar je predpisano v učnih programih. Povsem razumljivo je, da se zaradi tega ne naučijo veliko. Vajenci v podjetjih sicer vodijo dnevnik poklicnega usposabljanja, pri zasebnikih pa še tega vedno ne. Vajenci so med praktičnem delom največkrat čistilke, hišne pomočnice, kurirji in podobno.

Ce koga lahko pohvalimo, potem lahko železarno, ki ima vajeništvo dobro urejeno. Kljub temu vpisa na železarske strokovne šole ni, čeprav je za takimi kadri v železarni veliko povpraševanje. Kaže pa, da bo še vedno večje.

J. Košnjek

Gradnja centralnega skladišča tovarne Peko. — Foto: F. Perdan

20 let samoupravljanja v Peku

V sredo je delovni kolektiv največje tržiške tovarne Peko na posebni svečanosti proslavil 20. obletnico samoupravljanja. Poleg članov samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij tega kolektiva so se proslave udeležili tudi predsednik CK ZKS tov. Franc Popit, sekretar medobčinskega sveta zveze komunistov Gorenjske tov. Polde Kežar, predstavniki občinske skupščine in družbenopolitičnih organizacij Tržiča, zastopniki delovnih kolektivov čevljarke stroke iz Slovenije ter delovnih organizacij iz Tržiča.

O razvoju samoupravljanja v Peku je spregovoril sedanjí predsednik delavskega sveta Pavel Roblek, o gospodarski rasti pa direktor Jože Dolenc, ki je zlasti poudaril permanentno prizadevanje delovnega kolektiva za spremljanje in uvažanje najmodernejše tehnologije ter opozoril na finančne in izvozne kazalce neprekinjenega napredka te

delovne organizacije. Udeležence je pozdravil tudi Franc Popit in jim zaželel novih delovnih uspehov, temu pa je

sledil kulturni del svečanosti, v katerem sta nastopila slovenski oktet in dramski igralec Saša Miklavc. -ok

Dober začetek poslovnih skupnosti turističnih organizacij

V četrtek, 29. oktobra, je bil na Bledu prvi plenum poslovnih skupnosti turističnih organizacij Jugoslavije, katere član je tudi Jugoslovanska kmetijska banka. Predstavniki potovalnih agencij, hotelov in drugih gospodarskih organizacij so med drugim ugotovili, da so imeli člani skupnosti v pretekli sezoni posebno dobre poslovne uspehe, znatno boljše kot druga turistična gospodarska dejavnost v Jugoslaviji. Njihovi skladi so se povečali kar za 34 %, dohodek pa za 27 %. Investicijski plani poslovne skupnosti turističnih organizacij predvidevajo dve milijardi novih investicij. Pri

tem so poudarili, da je treba dati prednost že začetim gradnjam, potem pa pride na vrsto razširitev sedanjih podjetij in šele na koncu gradnja povsem novih zmogljivosti.

Sklenili so tudi, da ne bodo predlagali nobenih sprememb glede sedanjega sistema kreditiranja turističnega gospodarstva. Zahtevajo pa, naj bi na novo zgrajenim objektom odobrili 100 % retencijsko kvoto v prvih letih poslovanja. Predlagajo, naj bi turistična podjetja dobila 12,5 % izvozne premije, to je toliko kot znaša povprečje v jugoslovanskem gospodarstvu. lb

Kako bo z modernizacijo tuhinjske ceste?

Upravni odbor cestnega sklada SR Slovenije je poslal kamniški občini predlog programa modernizacije, rekonstrukcije in vzdrževanja cest. V tem predlogu srednjeročnega programa je predvideno le moderniziranje 8 km tuhinjske ceste. Skupščina občine Kamnik je glede tega sprejela naslednja stališča:

Modernizacija ceste skozi Tuhinjsko dolino je začeta in nedokončana investicija. Doslej je asfaltirano 11,8 km cestišča, potrebno pa je modernizirati še 15 km (s Kozjakom pa 17 km cestišča). Za dosežanje dela na modernizaciji tuhinjske ceste je doslej kamniška občina prispevala 530 milijonov S din. To je denar

iz sredstev občinskega proračuna, prispevkov delovnih organizacij in samoprispevka občanov.

Cesta skozi Tuhinjsko dolino je pomembna regionalna cesta, povezuje Štajersko in Gorenjsko ter razbremenjuje cesto Ločica—Domžale v smeri Ljubljane. Razbremenitev ceste Trojane—Ljubljana je pomembna zlasti v času, ko modernizacija ceste Ljubljana—Ločica še ne bo usposobljena za promet oziroma gotova. Ekonomsko pomembnost ceste ni potrebno posebno dokazovati, saj je promet v zadnjih treh letih narasel za več kot sedemkrat.

Republiška skupščina in upravni odbor cestnega skla-

da sta letos k financiranju ceste skozi Tuhinjsko dolino prispevala 200 milijonov S din. Kamniška občina dosledno spoštuje in izvaja pogodbene obveznosti.

V predloženem osnutku srednjeročnega programa cestnega sklada SR Slovenije je za modernizacijo tuhinjske ceste namenjeno le 400 milijonov S din. Skupščina občine Kamnik meni, da je to premalo in da bi se ta znesek moral povečati vsaj na milijardo S din. Že v prihodnjem letu naj bi Cestni sklad SR Slovenije za modernizacijo tuhinjske ceste prispeval 400 milijonov S din.

J. Vidic

Kmetijski nasveti

Koristnost podorine

Ob več priložnostih smo že poudarjali pomembnost organskih gnojil za rodovitnost tal. Večkrat se zgodi, da takih gnojil (hlevskega gnoja, gnojevke, komposta) primanjkuje, v teh primerih pa si lahko pomagamo s tako imenovanim zelenim gnojenjem, s podoravanjem rastlin, ki jih gojimo samo v ta namen. Koristno zeleno gnojenje se pri nas še vedno premalo uporablja.

● Devetnajst dvajsetin organskih snovi ustvari rastlina iz zraka in le eno dvajsetino iz zemlje. To pomeni, da dajemo zemlji s podorino velike količine organske snovi, ne da bi jih poprej vzeli iz nje. To je še posebnega pomena pri preskrbi z dušikom. Na koreninah detelj in drugih stročnic se redijo bakterije, ki vlečejo dušik iz zraka, česar same rastline ne morejo narediti. Ko take rastline podorjemo, zelo obogatimo tla s tem pomembnim hranilom.

● Iz vsega tega sledi, da so za zeleno gnojenje posebno primerne detelje, zlasti lucerna in rdeča detelja, zatem grašica, oljna repica, grahorica, ogorščica, konjski bob in druge. Za revnejša, peskovita tla so primerne predvsem grašica, oljna repica in bela detelja, za težja ilovnata tla pa lucerna, ki s svojimi globokimi koreninami izboljšuje tla tudi v globljih slojih.

Podorine je treba podorati v času, ko dosežejo največjo količino zelene mase. To se zgodi ob cvetenju in začetku tvorjenja plodov. Kdaj napočiti ta čas, je odvisno od časa setve, namena podorine in še nekaterih zahtev. V sadjarstvu je drugače kot v poljedelstvu.

● Pri podoravanju orjemo do 20 cm globoko in vse skozi skrbimo, da zelene dele kar najbolje zadelamo zemljo, sicer ne bodo dobro in dovolj hitro prepereli. V ta namen je koristno, če pred oranjem njivo povajamo in s krožno brano razrežemo. Sveže preorane njive ne povlečemo z brano, temveč pustimo tako čez zimo, ker se na ta način podorina bolje razkroji.

Inž. M. L.

Odkup in cene krompirja, mleka in živine

Na območju Kmetijske zadruge Cerklje so glavne panoge gospodarjenja kmetov pridelovanje krompirja, pitanje živine in mlekarjenje. Ob obisku pri direktorju zadruge Francu Bohincu so nas predvsem zanimale cene in odkup teh važnih življenjskih artiklov.

Zadruga je letos že odkupila okrog 2000 ton jedilnega krompirja, in sicer julija 200 ton, avgusta 400 ton, septembra 550 ton in oktobra že okrog 800 ton. Z odkupom so imeli precej težav predvsem zaradi nizke odkupne cene. Ta znaša 53 par za kilogram, kar je nekaj nižje kot v drugih zadrugah. Zadruga je letos sklenila za 6000 ton jedilnega krompirja kooperacijskih pogodb s kmeti, kar je za 1000 ton več kot lani. Semenskega krompirja pa bi moralo biti po pogodbah okrog 700 ton. Ker pa je bilo precej izločenega zaradi slabe kvalitete in bolezni, so ga do sedaj odkupili le okrog 350 ton. Tudi cene semenskega krompirja so nizke in znašajo od 55–85 par za kilogram; po vzgojni stopnji in kvaliteti.

Pri odkupu mleka ima zadruga v Cerkljah za letos v načrtu, da ga odkupi 2.500.000 litrov. Do 30. septembra pa

so ga kmetje oddali 885.000 litrov. Do konca julija je bilo mleka v poprečju na mesec po 30.000 litrov več kot lani, od 1. avgusta pa ga je komaj toliko. Vzrok je v veliki meri v reduktaciji in prenizki odkupni ceni, ki nikakor ne more pokriti proizvodnih stroškov. Cena tudi ni v razmerju s cenami drugih prehrabnih proizvodov. S 1. marcem so ceno dvignili na račun prodajne cene v trgovinah za 10 par, 5 par pa je povišala zadruga sama, tako da je sedaj cena mleka s srednjo stopnjo toščobe 1,05 din za liter. Težnja kmetovalcev in zadrug je vsaj 1,40 din za liter mleka. Toda s tem bi cena konzumnega mleka narasla na 2 din, kar pa bi močno zmanjšalo potrošnjo.

Zadruga se bavi tudi s pitanjem živine v kooperaciji s kmeti in seveda z odkupom. Cene so sorazmerno ugodne, vendar letos v Cerkljah niso prodali veliko živine. S 1. julijem so namreč začele veljati določene odkupne cene za živino in določene prodajne cene za meso. Za kilogram žive teže teleta dobi kooperant 11 din, za najboljšo živino baby beef 8 din in za kilogram žive teže pitane živine 7,30 din.

L. Bogataj

Acetonemija goveda

(Nadaljevanje)

Blaka za ketozo obolenih krav postane sčasoma resasta, koža suha in vime mlahavo. Živali širijo značilen sladkobni vonj po acetonu. Tudi mleko diši po acetonu, sicer pa je gosto, rumenkasto in se pri kuhanju zasiri. Mlečnost močno pade in živali končno izločajo le še po nekaj litrov mleka (2–3 litre).

Pri določanju bolezni je treba pomisliti tudi na nekatere druge bolezni, predvsem na zakasnelo porodno ohromelost, porodno vnetje maternice, hlevsko tetanijo in vnetje v trebušni votlini zaradi predrtja tujka skozi kapico. Ocena poteka bolezni je odvisna predvsem od stopnje bolezni in splošnega zdravstvenega stanja živali. V milejših primerih živali ozdravijo v enem tednu, včasih že, če jim nudimo drugo hrano. Sicer se je treba lotiti zdravljenja, ki je po navadi uspešno in živali ozdravijo po nekaj dneh. Če se stanje obolele živali bistveno ne izboljša po petih dneh, je treba žival ponovno pregledati. Posebno je treba paziti na eventualno metiljavost s hudimi okvarami jeter, ko je ocena bolezenskega poteka neugodna.

Pri zdravljenju je glavna skrb dvigniti raven sladkorja v krvi in glikogena v jetrih. To dosežemo lahko na več načinov. V lažjih primerih poskusimo s kvalitetnim senom in svežo krmo. Ugodno deluje tudi gibanje na prostem, še posebno paša. Sicer pokladamo živalim v malih količinah krmila, npr. krompir, rezance sladkorne pese, korenje, melaso ipd. (ca. 2 kg na dan). Ta krmila moramo nuditi živalim skupaj z grobo krmo, ki ugodno deluje na motoriko predželodcev. Včasih pomaga tudi, če živali nekaj dni ne molzemo ali jih vsaj ne izmolzemo do kraja. Na ta način preprečimo izgubljanje sladkorja preko mleka. (V mleku je 90-krat več sladkorja kot v krvi in krava, ki daje 25 l mleka, izloči vsak dan približno 1,2 kg sladkorja). V hujših primerih vbrizga živinozdravnik v veno glukozni pripravek, ugodno pa delujejo tudi nekateri hormonski preparati hipofize in nadledvične žleze. Pri zdravljenju je treba paziti na regulacijo prebave v vampu. Bolezen preprečujemo tako, da v zadnjih mesecih brejosti pazimo na kvaliteto krme.

dr. S. Bavdek

Mleko - plačevanje po čistoči

Proizvajalci se pritožujejo, da prejemaajo za liter oddanega mleka celo manj kot 0,70 din, ker se odbija prevoz in premija zaradi ugotovljene reduktaze pod 1 uro.

Odkupna cena mleka je v Sloveniji z dejansko mehanizacijo pri tej urejenosti hlevov in živine — nizka. Če se zaradi ugotovljene nečistoče odtegne premija, je zaslužek proizvajalca zelo slab. To prav gotovo zmanjšuje ponudbo in še naprej vzdržuje tako stanje.

Iz analiz je razvidno, da na območju mlekarne Škofja Loka v nekaterih zbiralnicah ni ustrezalo v juliju in avgustu nad 70% ali 3/4 vseh vzorcev zahtevam po čistoči.

Kmetijska zadruga Škofja Loka je na željo oškodovancev organizirala posvet z namenom, da se pojasni vzroke in najde ustrezne rešitve. Sestanku so prisostvovali tudi zastopniki kmetov, ki običajno prisostvujejo ob analizi vzorcev (pregledu) mlečnih vzorcev z njihovega terena. Soglasno je bilo sklenjeno, da se ne more opustiti zahteve po čistoči.

Vzrok negodovanja je predvsem v tem, ko menijo, da mlekarina proda vse mleko po enaki polni ceni ne glede na čistočo. Res se konzumno mleko proda po enaki polni ceni, vendar se za surovi-

no, to je skupno mleko zbiralnice, odbije 0,20 din premije, če vzorec ni ustrezal. Iz umazanega mleka se ne more izdelati kvalitetnih izdelkov (dobrih sirov, masla, skute in ne konzumnega mleka). Če se mlekarne ustavi prodaja njenih izdelkov, se ustavi tudi odkup mleka.

Krivdo za odvzeto premijo se običajno vali na mlečnega kontrolorja, laboranta, mlekarne, veterinarja in neživljenjski zakon. Le redko se prizna, da je vzrok največ pri molzaču in hlevu.

Z reduktaznim preizkusom se zanesljivo ugotavlja okužba mleka z bakterijami, ki pridejo v mleko z drobci blata ob molži, s slabo pomito posodo ali iz bolnega vimena.

POMEN ČISTOČE PRI MOLŽI — NAVODILA

Na Gorenjskem se na večini kmetij gospodinjje ukvarjajo z molžo. Res zaradi preobilice dela redko berejo časopis, vendar predvsem njim želimo povedati in jih prosim, naj bi upoštevale naslednja navodila, da mleko, ne bo pomanjkljivo, da ne bo tako, kot preluknjana in umazana tkanina, prodajalec pa zanjo zahteva polno ceno.

Izkušnje in zapisniki ob pregledu molže kažejo, da se nezavestno in zaradi nepoučenosti delajo napake. Tako je

pravilno umivanje vimena pri nas že redkost. Na manj kot 1/10 kmetij se vime umiva tako, da se prinese v hlev poleg molznika (»žethtarja«) še navadno vedro s krpo. Vime se mora umiti do trebuha živali z vseh strani, da se izmed drobnih dlak na vimenu z vodo izpere vsa umazanija, ki nam zaradi gibanja vimena med molžo pada v mleko.

Poleti se za umivanje lahko vzame mrzla voda, pozimi pa je bolje, da je odstala v hlevu ali, da jo zalijemo in umivamo z mlačno. Vodo po potrebi zamenjamo.

Neposredno po umivanju živali odpustijo mleko, zato je najprimerneje, da umito in zbrisano vime takoj pomolzem. Molža je lažja in hitrejša. Kasneje živali mleko zopet potegnemo in ni priporočljivo, da umijemo vimena naprej vsem živalim.

Krpe po molži ožmemo in osušimo. Večkrat jih preperemo, če pa smrdijo, jih prekuhamo. Vime nečistih živali, ki blatijo podse, umivamo nazadnje. Podobno storimo tudi, če so prebolele vnetje in so po vsej verjetnosti trosilci bakterij.

Prve curke mleka (3–5) pomolzemo v posebno posodo, ker vsebujejo veliko bakterij. Res da predstavljajo manjšo vrednost kot drobci blata,

vendar smo potem gotovi, da nismo pomolzli bolnega vimena oz. gnojnega mleka.

Pravilna molža je s celo roko in na suho. Molža s palcem in kazalcem ni primerena. Seski se raztegnejo, da pa prsta lažje drsita, se jih mora stalno močiti, največkrat z mlekom oz. s penami mleka. Po molži so roke in seski čisti, mleko pa umazano. Ni se težko odvaditi temu načinu, vprašanje je le, če se to hoče.

9/10 proizvajalcev se zanaša na cejenje. Vime se umije le tako, da se v molzniku prinese voda, opljusne seske vsem živalim, podrgne z roko in jih obriše s suho krpo ali počaka, da se osuše. Niso pa izjeme taki molžači, ki seske pogladijo z roko in pomolzejo. Mleko se po molži povsod cedi in smeti ostanejo na cedilu.

Smeti ostanejo, blato se pa v toplem mleku raztopi. Na cedilu ostanejo samo izprani večji ali manjši delci. Bakterij ne zadržijo niti najboljši mlečni filtri, zadržijo pa še neraztopljene drobne delce blata, če so sestavljeni iz več plasti in posebno prirejeni za cejenje mleka (več mrež z različno gostoto z najredkejšo na vrhu in papirnim vložkom, ki ga zavržemo po uporabi).

(Nadaljevanje prihodnjik)

dipl. vet. Jože Rode

TISKARSTVO NA GORENJSKEM

(Nadaljevanje)

V zadnjem sredinem zapisu smo le na kratko očrtali nastanek in razvoj partizanskih tehnik in tiskarn na Gorenjskem. Omenili smo tudi nekaj imen stavcev in strojnikov, ki so se kot strokovnjaki vključili v delo partizanskih tiskarn.

Marsikateri od teh tovaršev tiskarjev je omahnil v boju s sovražnikom. Saj partizanski tiskarji niso le tiskali v skritih bunkerjih, pač pa so morali dostikrat svojo tiskarsko opremo seliti, nositi po nevarnih stezah in se med potjo boriti.

Ker pa je bila prav v letošnjem Kranjskem zborniku na straneh od 32 do 41 objavljena temeljita razprava izpod peresa prof. Ane Benedetič »Partizanske tehnike in tiskarne na Gorenjskem«, menim da zato za povezavo naše pripovedi o predvojnem stanju gorenjskih tiskarn in današnje situacije lahko rabi le prejšnji zapis (z dne 28. oktobra t. l.). — Dodatno pa moram še pojasniti, da sem potrebne podatke za ta prejšnji zapis črpal izključno le iz dela dr. Branka Berčiča »Tiskarstvo na Slovenskem«, ki je izšlo v Ljubljani l. 1968 (strani od 289 do 319).

OBDOBJE PO OSVOBODITVI

Posebnost našega narodnoosvobodilnega boja je bila sistematična pripravljenost za dan, ko bo boja konec in ko bo domovini zasijalo sonce svobode.

Tako je bilo tudi glede tiskarn v novi Jugoslaviji že v gozdovih trdno orisan načrt za delo v dneh po oklicu miru.

Organizirano skrb za delo slovenskih tiskarn v novih okoliščinah je predstavljala Centralna tehnika KPS, katere upravno vodstvo in ž njim tudi vse tehnične službe so prišle v prestolnico že nekaj dni po osvoboditvi, nekako sredi maja 1945.

Najprej se je Centralna tehnika KPS preimenovala v Začasno upravo tiska za Slovenijo. Njena naloga je bila prevzeti vsa slovenska grafična podjetja (tiskarne, litografije, klišarne i. dr.), skrbeti za njihovo nemoteno poslovanje, za vodilne stro-

kovne in politične kadre in za načrtnost pri sprejemanju naročil.

Bila je to doba planskega gospodarstva, centralnega razdeljevanja naročil in kontroliranega nadzora nad opravljanjem tiskarskih storitev. Organ, ki je v prvih letih po osvoboditvi bdel nad razvojem in delom slovenskih tiskarn, se je večkrat preimenoval: najprej je bil to odsek za grafično industrijo pri Ministrstvu za industrijo, rudarstvo in elektrifikacijo LRS, potem je bila to Uprava grafične industrije LRS, pozneje pa Glavna direkcija grafične industrije LRS.

Ta poslednje imenovani oblastni forum je imel povsem jasno nalogo: bil je direktivni, operativni, izvršni in kontrolni organ. Vodil je skupno finančno, plansko, proizvodno, personalno in splošno administrativno službo.

NACIONALIZACIJA TISKARN

O b koncu l. 1946 je izšel zakon o konfiskaciji vseh grafičnih podjetij, ki so bila dotlej v lasti privatnikov oz. zasebnih družb ali zadrug. S tem zakonom so vsi tiskarski prostori, stroji in druge naprave prešle v državno last, zaposleni kader v podjetjih pa je prevzela država v svojo službo.

Seveda se je zdaj lahko pričelo z združevanjem manjših podjetij v večje tiskarne. Poslej smo na osnovi teh sprememb imeli le še štiri močne tiskarske centre na Slovenskem: v Ljubljani, Mariboru, Celju in Kranju.

Do leta 1946, ko je bila nacionalizacija dosledno izpeljana, je na Gorenjskem delovalo le še nekaj manjših tiskarnic, ki so okupacijo bolj ali manj srečno prestale. Semkaj lahko štejemo Blažjevo tiskarno na Jesenicah, Kolektor v Stražišču, Slatnarjevo tiskarno v Kamniku (po osvoboditvi je delovala pod imenom Kamniška tiskarna) in tiskarno Veit in drug na Viru pri Domžalah.

Tiskarno Tiskovnega društva v Kranju, Misijonsko tiskarno v Grobljah in frančiškansko tiskarno v Tacnu pod Šmarno goro je okupator že v času vojne likvidiral, stroje razselil, zaposlene ljudi pa odpustil.

Črtomir Zorec

Pokojni glavni urednik Glasa Igor Janhar me je sredi letošnjega marca spodbudil, da sem pričel pisati o tiskarstvu na Gorenjskem. Odtlej se je nabralo teh zapisov v nadaljevanjih kar celih petintrideset. Naj bodo posvečeni spominu na umrlega prijatelja! Č. Z.

Mesec knjige

(15. oktober — 15. november)

Kritično razmišljanje ob mesecu knjige

V akcijo mesec knjige, ki ga v Srbiji letos praznujejo že petnajstič, smo se Slovenci vključili šele pred dvema letoma in še to zelo skromno, morda le s tem, da ob tej priliki spregovorimo nekaj besed o knjigi in bralcu. V drugih naših republikah pa mesec knjige predstavlja široko propagandno akcijo za popularizacijo knjige in branja, vključuje mednarodni sejem knjige v Beogradu (letos je bil tudi že petnajstič in je na njem sodelovalo 98 domačih ter 70 tujih razstavljavcev, ki so na površini 5500 m² pokazali okoli 50.000 knjig), medrepubliško posvetovanje o knjigi v Beogradu in še mnoge druge kulturno-propagandne manifestacije in prireditve.

Letošnji mesec knjige je posvečen delavcu in domači knjigi. Ob njem naj bi razčistili vprašanje, kako naj bi čimbolj neposredno približali domačo knjigo delavcu v delovnem kolektivu, kako bi ga zainteresirali za branje in samozbrazdovanje s knjigo.

Za Slovenijo lahko ugotovimo, da smo vso skrb v tej smeri prepustili akviziterjem posameznih založb, ki pa zaradi večje provizije raje ponujajo predrage knjige (leksikone, posebne izdaje itd.), teh del smo v zadnjih letih dobili nesorazmerno veliko, medtem o cenene poljudnoznanstvene literature naše založbe skoraj ne izdajajo in tako tudi ponudbe ni. Še vedno ni koordinacije in delitve dela med založbami in še vedno vsaka lahko izdaja vse. Tako se nesmiselno dublirajo podobne izdaje in ponatisi (npr. trenutno izdajajo dela Juleša Verna Tehniška založba in Mladinska knjiga itd.).

Prav tako v Sloveniji še vedno nimamo organizacije za širjenje knjige (kot jo imajo na Hrvaškem in drugod), ki bi združevala vse, ki se ukvarjajo s knjigo od založb, sindikatov do knjižnic. Mislimo, da bo to funkcijo prevzela Prešernova družba, a ni uspela in tako še vedno ni nikogar, ki bi usmerjal in združeval vse akcije v zvezi s knjigo. Knjižnice se trenutno ukvarjajo bolj z organizacijskimi vprašanji, o vključevanju v kulturne skupnosti in v tej zvezi s standardi. Zaradi pičlih finančnih sredstev pa ne morejo nabavljati novih knjig v zadostni meri (tudi cene so izredno poskočile!) in tako (vsaj ponekod) izgubljajo bralce in s tem tla pod nogami ter voljo do dela in napredka. Ob tem odpadejo vse druge naloge — popularizacija knjige, informativno delo, modernizacija opreme knjižnic in poslovanja. To, kar so dosegli v knjižnicah v letih po vojni tako na

vzhodu kot na zahodu, je za naše knjižnice (nekateri se otepajo celo z obstojem) »španska vasa«. Vse delo knjižnic je odvisno od milosti »proračunskih očetov« in iznajdljivosti knjižničarjev. Tako kot bi se morale založbe trdnje povezati in sodelovati, tako bi tudi knjižnice (vsaj občinske matične) morale ustvariti neko poslovno skupnost, ki bi končno urenila odnose z založbami (10 % popust na direktne nabave, enotna, trdnjša vezava knjig za knjižnice, uvoz reprodukcijskega materiala za potrebe knjižnic itd.), priborila knjiž-

nicam mesto v družbi kot jim gre in s tem tudi rešila problem večnega pomanjkanja finančnih sredstev. Morda bodo bodoče kulturne skupnosti v tem primeru tudi naredile svoje.

Ob mesecu knjige tako lahko samo opozorimo na mnoga nerešena vprašanja v zvezi s knjigo in želimo, da bi se do prihodnjega meseca knjige začela reševati vsaj nekatera. Posebno, če ne bomo rešili osnovnih dilem sodelovanja, bodo lahko tudi še naslednji meseci knjige ostali le na papirju kot je letošnji.

J. Krek

Drugo mednarodno priznanje

pionirji SKK prejeli nagrado na mednarodnem festivalu »X. muza«

Na pravkar končanem 8. mednarodnem festivalu pionirskega in mladinskega filma »X MUZA« so kranjski pionirji, ki sodelujejo pri centru za estetsko vzgojo ter pod vodstvom skupine kranjskih kincamaterjev prejeli srebrno medaljo v kategoriji pionirskega filma.

Letošnji festival je bil prvič v Jugoslaviji in je prejeto priznanje še toliko bolj dragoceno. Film DVAKRAT BELO, ki je edini od jugoslovanskih filmov prejel nagrado mednarodne žirije, je izdelan v klasičnem formatu amaterskega filma (na 8 mm traku) in v črno-beli tehniki.

Avtor nagrajenega filma TOMAŽIČ LJUBO je v svojem enoletnem delu v klubu oz. v filmskem krožku posnel vsega štiri filme. Že na VI. republiškem srečanju maja letos v Ljutomeru je med pionirskimi filmi zmagal prav film Dvakrat belo. Poleg njega pa so bili prikazani še ostali trije Tomažičevi filmi (ZOGICA, VOZNJA in SAMURAJ).

Za 9. revijo jugoslovanskega pionirskega filma junija v BUDVI so bili od naših filmov izbrani prvi trije. Tudi tu so bili prikazani vsi trije in prva nagrada kategoriji igranega filma je pripadala filmu DVAKRAT BELO.

Sledil je izbor petih pionirskih filmov, ki bodo zastopali Jugoslavijo na mednarodnem festivalu. Med njimi sta bila kar

dva naša. Poleg nagrajenega še film VOZNJA. Oktober in z njim zadnja preizkušnja pionirske proizvodnje za letos je bil kaj hitro pred nami.

26. in 27. oktobra je v Beogradu mednarodna žirija pregledala filme iz dvanajstih držav. Najti najboljše in jih nagraditi vsekakor ni bilo lahko delo. Malo je bilo filmov, ki ne bi mogli upati na nagrado.

V torek zvečer so bile v DOMU PIONIRJEV v Beogradu podeljene nagrade najboljšim.

Kranjskim pionirjem je bilo tako dodeljeno že drugo mednarodno priznanje, saj je na lanskem festivalu v Amsterdamu film IGRA BREZ KONCA bil ravno tako nagrajen.

In o čem govori film DVAKRAT BELO?

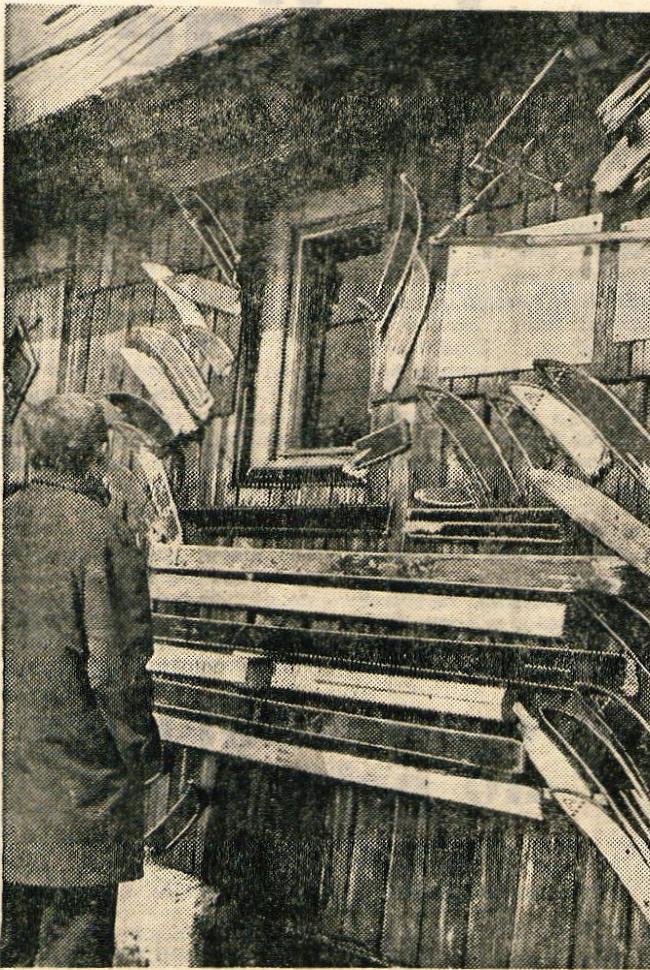
Če so se avtorji IGRE BREZ KONCA dotaknili svetovnega problema — vojne, ki še vedno straši mlade je avtor letošnjega filma pokazal prvo ljubezen dvoje mladih.

S kredo rišeta vsak svojo neskončno belo črto, dokler se ne najdet v skupni risbi — srcu.

Vendar z dežjem se ohladi prva ljubezen in fant briše z asfalta sled krede.

Festival je mimo in z delom je začela nova skupina pionirjev, ki bo skušala dostojno naslediti svoje starejše kolege.

ZUZU

Trofeje na Krvavcu. — Foto: F. Perdan

Nesojeni milijonarji

Sreča je opoteča, pravi star pregovor. Prav o tem pa te dni govorijo po Kamniku. Šli smo po sledi teh govoric in stopili v trafiko na Titovem trgu v Kamniku. Prijazna prodajalka je z grenkim nasmehom potrdila, da se Kamničani branijo denarja. Takole je povedala:

»V naši trafiki prodajamo tudi srečke državne loterije. Pred kratkim sem nekaj srečk vrnila, ker jih pač nisem prodala. Pomislite, med njimi je bila srečka, ki je naslednji dan zadela 15 milijonov S din. Če bi vedela, kaj držim v rokah.

To pa ni bilo naključje samo v naši trafiki. Kamniški poštar je nedavno pozabil na sredo vrniti srečke, ki jih ni prodal. Državni loteriji so jih vrnil prav na dan žrebanja, ko je pravzaprav že prepozno. Napisali so komisijsko opravičilo in potrdilo, da je poštar res pozabil odposlati neprodane srečke. Vrnili so samo nekaj srečk, med njimi pa je bila ena vredna 10 milijonov S din. Toliko je zadela. No, nekateri imajo pa le srečo. V naši trafiki je pred kratkim nekdo izpolnil loto in dobil 2,5 milijona S din. Pa ne mislite, da je to reklama za prodajalce srečk.« — J. V.

Rešujmo naravo

Leto 1970 je leto varstva narave, ki jo je človek s svojo brezbrzičnostjo že precej uničil. Po različnih deželah so organizirali več akcij za reševanje različnih redkih živali in rastlin. V Veliki Britaniji pa so menili, da tudi žabe zaslužijo svoj prostor pod soncem. V akciji reševanja žab so zaposlili kar 100.000 otrok.

Nenavadne vrtnice

Gojitelji vrtnic so se leta prizadevali, da bi vzgojili vrtnico s črnim cvetom. Ko se jim je končno to posrečilo, so si zadali nov cilj. Hoteli so, da bi vrtnica cvetela v rjavi barvi. Poskus je nastal v agrarnem institutu New Delhija. Po letih in letih različnih križanj so dobili vrtnico v barvi čokolade.

Morje in cigarete

Sredi novembra bo iz newyorškega pristanišča izplula na 13-dnevno krožno plovbo po Karibskem morju manjša potniška ladja. Na krovu bodo potniki, ki naj bi se med potovanjem odvadili kaditi. Močnarji in ladijski častniki v njihovi prisotnosti ne bodo smeli prižgati cigaret. Skupaj z njimi bodo potovali tudi psihiatri in psihologi, katerih naloga bo pomagati petičnim potnikom, da bodo pozabili na cigare, pipe in cigarete.

Kranjski sindikati v Savoni

»Kar plačaj »ceho«! Tebi je lahko, saj imate za seboj gospodarje, kapitaliste.«

Tako približno je eden izmed naših gostiteljev duhovito zbadal svojega kolega. Seveda je šlo za šalo, vsi so se smejali in z njimi vred tudi mi, čeprav takrat še nismo razumeli bistva.

Bilo je to na družabnem večeru, ki so ga nam — sindikatom iz Kranja — v enotedenskem bivanju v Savoni pripravili predstavniki sindikalnih zvez. Kar tekali so za natakarnjem. Vsak je hotel plačati. Nam so enostavno prepovedali stik z natakarnjem ali lastnikom gostišča.

Omenjena zbadljivka, čeprav je bila izrečena v šali in je kot taka oživela razpoloženje, pa ima vendar v sebi globok pomen.

Gre za žalostno ugotovitev, da so sindikati ločeni v tri samostojne zveze — konfederacije. V vsem povojnem času so tako ločeni sindikati zaman poskušali reševati toliko kričečih problemov svojih vrst. Današnje stanje z neurejenimi razmerami v socialnem, zdravstvenem, pokojninskem pogledu, v fizični zaščiti na delu, v stanovanjski politiki in podobno — kjer so tamkajšnji delavci hudo prizadeti — vse to je dokajšnja krivda njihovih razbitih vrst in s tem nemoči pred enotnim nasprotnikom kapitalistom.

Kot so nam v posebnem razlaganju in v živahni razpravi povedali, je zadnja vojna združila tudi sindikate — delavce. Skupni boj proti fašizmu za popolno osvoboditev in ob tem tudi za spremembo notranje ureditve od kraljevine na republiko, vse to je bilo enotno geslo vseh slojev množic. Tako je že med vojno leta 1944, prišlo do združitve delavskih vrst v enoten sindikat.

Vendar se je ta enotnost v povojnem razvoju kaj kmalu začela rahljati. Živčnost hladne vojne, blokvske strategije in ob tem ponovno prebujanje prej prikritih desničarskih sil je imelo za posledico hude politične strankarske boje v deželi. Ob tem razumljivo tudi sindikati niso mogli ostati nedotaknjeni. Strankarska trenja so se zanesla tudi v delavske in sindikalne vrste in leta 1948 je že prišlo do delitev v frakcije. Po vplivu svojih političnih smeri so se te frakcije izoblikovale in leta 1950 je prišlo

do ustanovitve treh ločenih sindikalnih konfederacij. Največ delavstva se je pod vplivom naprednih sil socialistov in komunistov združilo v tako imenovani CGIL (Confederazione generale italiana dei lavoratori). Drugi delavci, ki so bili pod vplivom republikancev in krščanske demokracije se je združil v CISL (Confederazione italiana sindacale dei lavoratori). Ostala skrajna manjšina oživelih desničarskih struj pa je pod plaščem socialdemokratov in seveda ob podpori kapitala ustanovila svoj sindikat UIL (Unione italiana del lavoro).

S tem se je začelo najtežje obdobje italijanskih delavcev in njihovih sindikatov, kot je dejal vodilni sindikalni predstavnik Savone, ko nam je razlagal povojno zgodovino njihove organizacije. Ta razbitost je šla do najmanjših podjetij. Delavci niso imeli več svoje skupne organizacije, ki bi se zavzela zanje in reševala tolikšne probleme. Vsak program dela, večja ali manjša akcija, manifestacije in protesti do organiziranih stavk; vse se je razblinilo. Bili so primeri, da so člani sindikata druge organizacije v istem podjetju nastopali kot stavkokazi, včasih celo namenoma, da bi dokazali, kako je drugi sindikat slab, neuspešen in samo njihov boljši.

Ti medsebojni boji treh sindikatov so bili značilni za celo desetletje. Po letu 1960 — ko so delavci imeli za seboj toliko bridkih izkušenj, je že začelo dozorevati pričanje, da se je potrebno združevati v posamezne, konkretne večje akcije. Vse več je bilo takih primerov po podjetjih. V zadnjih letih pa so vse tri sindikalne organizacije že uspele združiti vse člane k enotnim, vsedravnim zahtevam. Tudi letošnji statut o delavskih pravicah, kot pravijo, je rezultat skupnega nastopa sindikatov. Prav tako so že ali so v teku skupne priprave konkretnih zahtev za mnoge bistvene reforme

ob združenem nastopu sindikatov.

Ob vsem tem pa so že dozorele želje za ponovno organizacijsko združenje vseh treh sedanjih sindikalnih konfederacij. To je ena izmed sedanjih največjih in morda najbistvenejših akcij, ki naj bi se, kot upajo, končala s skupnim kongresom združenja v letu 1973. Kot ocenjujejo, bo najtežje doseči to združevanje v vrhovih, medtem ko je v sami bazi, med delavci ta želja zelo izrazita. Povedali so primer delavcev Fiatove podružnice v Vado Ligure s 450 zaposlenimi, ki so prav tiste dni na zborovanju zahtevali novo, enotno sindikalno organizacijo.

Kakšno pa je število razmerje teh sindikatov, pa naj zadostuje primer iz Savone. V sindikatu levice — CGIL jih je 16 000, v CISL 8500 in v desničarskem UIL samo 3500 včlanjenih delavcev. Ob tem pa je značilno, da skoraj polovica delavcev — 44 odstotkov — ni v sindikatih. Sredstva za vzdrževanje treh ločenih organizacij so odvisna od tega, koga imajo za seboj. Medtem ko se morajo CGIL in deloma tudi CISL vzdrževati s članarino in lastnimi dohodki, si oni iz UIL lahko dovoljujejo prav toliko svojih plačanih aktivistov, čeprav s tako malim številom članov.

Organizatorji ponovnega združenja delavcev v enotnih sindikalnih vrstah se ob tem tudi zavedajo, da ta naloga ne bo lahka. Omenjajo močan vpliv tako imenovane lanske »vroče jeseni«, ki je vsaj trenutno znova prisilila desničarske sile v umik. Le ob takih pogojih je bilo moč izbojevati zakon 20. maja in druge pravice. V takem ozračju je tudi nastala težnja po združitvi. Toda to razpoloženje javnosti vedno beleži določena nihanja. Gre za glavno ugotovitev — da niti »vroča jesen« ni okrnila moči glavnega nasprotnika — lastnika proizvodnih sil.

Naj bo kakorkoli. Res je, da so se vse tri sindikalne organizacije že sporazumele za načelna izhodišča novega enotnega sindikata, čeprav nekateri (CGIL) z večjo zavzetostjo kot drugi. »Ceho«, ki jo je tisti večer plačal predstavnik UIL, naš dobri prijatelj Jugoslavije, ta naj bo ob strani. Ob strani pa ne more ostati kruta »ceha«, ki jo delavci plačujejo vsa leta za razdor v njihovih vrstah.

K. Makuc

JESENICE

Člani dramskega krožka jeseniške gimnazije bodo ob dnevu republike pripravili literarni večer z naslovom socialna lirika v slovenski literaturi. Na programu bodo dela Ivana Cankarja, Simona Gregorčiča, Antona Aškerc, Otona Zupančiča, Toneta Seliščarja, Mileta Klopčiča, Srečka Kosovela, Igorja Grudna, Iva Brnčiča in Mateja Bora. Pesmi in odlomke iz del omenjenih avtorjev bodo prikazali v dramatizirani obliki. Spremljali jih bodo z glasbo.

B. B.

Razcestja

MIHA KLINAR
(MESTA, CESTE
IN RAZCESTJA)

IV. DEL

145

Ljudje govore, da so v kraljevini SHS te dni obesili tistega Alijo Alijagića. Še več govore o zaprtih prebivalcih Marezig, ki jih je italijansko sodišče obsodilo na dolgoletne kazni.

Bo protestiral tržaško-koprski škof?

Nedolžni ljudje bodo v ječah kakor zločinci.

Resnični zločinci pa še vedno strahujejo Slovence po mestih. V Barkovljah pri Trstu so 12. decembra požgali tamkajšnji narodni dom. Kozjebradi učitelj celo napoveduje, da bodo skvadristi prišli sedaj tudi na Kobariško povedat prebivalstvu, da so v Italiji in da so v tej deželi Italijani gospodarji danes, jutri in na večne čase.

Se bo oglasil papež?

Toda papež umre.

Se bo oglasil novi?

Pij XI. je.

»Pius pomeni usmiljen,« pridigajo po cerkvah.

Torej se bo zavzel tudi za Slovence.

Ne vedo, da je novi papež vse prej kot usmiljen. O tem pišejo samo komunistični časniki, ki vedo povedati, da je bil papež Pij prej papeški nuncij na Poljskem in da je zagrizen sovražnik boljševikov in vseh, ki ogrožajo stari družbeni red, kar pa se Italije tiče, je na strani tistih Italijanov, ki so za »Veliko Italijo« in »terro italianissimo« ne samo v novih priključenih krajih, marveč tudi v »neosvobojeni Dalmaciji«. Baje je novi papež tudi oboževalec ali vsaj prikrit pristaš skvadrističnega in fašističnega voditelja Benita Mussolinija, ki naj bi (vsaj tako se širijo glasovi iz vatikanskih krogov) zavladal Italiji in jo očistil »slavo-boljševizma«.

Ce je tako, potem novi papež ne bo dvignil glasu proti črnosrajčniškemu nasilju, ki divja po

Italiji proti sedežem rdečih organizacij, na Primorskem in v Istri pa tudi proti slovenskim društvom.

Sicer pa so Slovenci za Giuntove črnosrajčnike ne samo ljudstvo, ki ga je treba iztrebiti, marčev tudi komunisti. Januarske občinske volitve so potrdile to. Občine v neposredni sosesčini Gorice v Solkanu, Štandrežu, Mirnu pa tudi na Krasu in drugod so postale komunistične.

Toda vse to je šlo mimo Štivalca, saj letos ni šel na noben komunistični shod v Kobarid. Pomladi, dober mesec po drugem deželnem kongresu pokrajinskih organizacij komunistične stranke Italije za Julijsko krajino, se je opravičil, da mora po les v hribe. Ne bi se, ko bi se ne bal, da bi potem ne prišla Federlova in mu morda zopet sporočila, naj se pripravi na nove obiske z one strani. Sicer pa se je tega bal ves čas, odkar je začel kopneti sneg v hribih in so gore postale zopet prehodne. K sreči ga vse do danes ni nihče nadlegoval. Vznemirljivi dogodki, kakršna sta na primer bila popolno razdejanje Delavskega doma v Izoli sedemnajstega junija ali plameni, v katerih je zgorel zadnji tržaški Delavski dom pred nekaj dnevi, so se ga mnogo manj dotaknili, kakor se ga je dotaknilo zadnje srečanje s kozjebradim učiteljem.

Kozjebradec ga je včeraj ustavil pijan na cesti pred vaško gostilno in ga začel psovati s slavo-boljševikom, nato pa mu je začel groziti, da se bliža čas, ko bodo morali tudi kobariški slavo-boljševiki in drugi »ščavi« upogniti barbarske hrbte pred dvatisočletno italijansko kulturo in pozabiti na svoj barbarski jezik, posebno taki kakor on in drugi, ki so se, bodisi sami, ali pa njihovi sorodniki, kakršen je na primer njegov pobegli brat, petnajstega leta postavili po robu italijanski vojski.

»Le kje je zvedel kozjebradi vrag za brata?«

To vprašanje se mu še ves dan neprijetno zajeda v dušo.

»Mene ni bilo poleg!«

Ja, tako bi moral reči nevarnemu kozjebradcu.

»Jaz sem bil vendar takrat v Galiciji!«

Rad bi se otrešel misli na kozjebradca in kozjebradčeve grožnje. Pa se jih ne more. Dan

za dnem ga mučijo. Mučijo celih štirinajst dni. Tudi danes, ko se mudi pri živini in na krnskih pašnikih, ga razjedajo. Raztresen je. Novi pastir ga že ves čas nekaj vprašuje, pa mu ne more zbrano odgovarjati.

Tudi dan je soparen. Ko bi ne bilo nebo brez oblaka, bi mislil, da se pripravlja k nevihti.

»Morda bo,« pravi tudi pastir in kaže na živali, ki se nekam čudno obnašajo in ki po pastirjevo nevihto začutijo mnogo prej kakor človek.

»Nič ne bo,« nalašč zavrača pastirja, čeprav je o morebitni nevihti sam spregovoril prvi.

»Sicer pa bi bil dež potreben. Tale soparna vročina je že nadležna. Bolj nadležna kakor sitne muhe.«

»Ja, ja, marsikaj je še nadležnejše od te sopare in muh,« pravi, a ne pove kaj. Ko bi ga pastir vprašal, bi ga brzkone nahlulil. Mogoče bi stresel na pastirja ves svoj notranji nemir, ki se ga že štirinajst dni polašča od dne, ko mu ga je zasejal v dušo kozjebradi učitelj.

Morda se je prav zaradi tega nemira prignil sem gor na Krn. Doma ni imel nobenega obstanke več. Zdaj pa ga tudi tu nima. Brez pravega povoda in potrebe je prišel, se nenadoma zave. Bolje bi bilo, ko bi ostal doma in učiteljeve grožnje zaupal ženi.

Ja, pri njej, pri ženi bo našel mir kakor vselej.

»V dolino grem,« se odloči, obenem pa, da bi opravičil svoj prihod, daje pastirju celo vrsto brezpomembnih navodil in nasvetov, kakor da bi pastir ne znal sam ravnati z živino.

Vseeno pa je Štivec zadovoljen, ker ga pastir posluša.

»Ta me ima še za gospodarja,« čuti.

To občutje ga pomirja in na poti v dolino počasi osvobaja in sprošča more, ki se je cela dva tedna ni mogel znebiti.

Le kaj mu more kozjebradi prenapetež?

»Jetičnik je! Neozdravljiv bolnik! Zato je zloben. Zato sovraži slehernega.«

A grožnje? Napovedi, da bo priklical črnosrajčnike nad vas?

Take stvari se dogajajo. Ze dve leti dogajajo, čeprav redkeje kakor lani.

»Eh, kaj bi?«

Ko je mlin ropotal

Današnji čas, ki je zaznamovan z naglim napredkom in neprestanim spreminjanjem, je neizogibno pisal grenko sodbo tudi eni nasjatejših obrti — mlinarstvu. Stevilni mlini, o katerih pojejo narodne pesmi, so utihnili, pojenjal je ropot stop in šumenje vode, ki je drčala čez mlinska kolesa. Tako izginja še ena svojevrstna posebnost našega podeželja, toda kdo se danes utegne meniti za take malenkosti.

Mlin v Luši, domačijo imenujejo kar pri Mlinarju, še meje vsem neprilikom in času navkljub. Očitno se bodo njegova kolesa nerada ustavila, saj tečejo že več kot dve stoletji. Mlinarjev oče, ki že petdeset let skrbi za domačijo in si je že zadel osmi križ, je nenavadno prijeten in bister sogovornik. Iz rodovnika njegove družine, ki ga je sam prizadevno sestavil, je moč ugotoviti, da so pri Mlinarju mleli že leta 1764, vendar pa so se z mlinarstvom verjetno

ukvarjali že prej. Ni čudno, da je mlin s tako tradicijo slove, daleč naokoli. Mlinarjev oče se še dobro spominja tistih časov, ko so štirje mlinski kamni in osem stop mleli noč in dan in ko so se pred mlinom ustavljali težko naloženi vozovi. Po tisoč kilogramov žita in še več, ki so ga vozili iz bližnje in daljne okolice, so zmleli na teden. Niso se nekdanji Mlinarjevi ukvarjali samo z mlinarstvom, žagali so tudi les in trgovali z njim.

Čast so se korenito spremenili in z njimi tudi usoda mlina. Vozovi so se zadnje desetletje začeli vedno poredkeje ustavljati pred njim. Razlog je preprost — kmetje ne sejejo več žitaric, ker se jim ne splača. Zato se tudi Mlinarjevemu očetu ne splača več mleti, dohodki so majhni, vzdrževanje pa drago. Dnevi so torej mlinu škodli; kmalu se bo mlinsko kožo, ki je več kot dvesto let dajalo zaslužek

Mlinarjevemu rodu, zadnji-krat obrnilo. To bo obenem pomenilo, da se je za vedno ustavil zadnji od trinajstih mlinov, ki so nekdanj mieli v Selški dolini.

Značilni ropot mlinskih kamnov bo torej utihnil in svojevrstne naprave bo načel zob časa, samo ime Mlinarjeve domačije bo spominjalo, da je nekoč ob bistrem potoku stal mlin.

I. Bernik

Gorenjski
kraji
in ljudje

Nagradno potovanje za izžrebance Glasa 7. novembra 1970

Še nekaj navodil udeležencem potovanja

● Izžrebani naročniki Glasa naj pridejo v soboto, 7. novembra ob 7. uri na ploščad pred občinsko skupščino Kranj.

● Zamudnikov ne bomo čakali, ker bi bilo sicer časovno ogroženo celotno potovanje.

● Potujemo ne glede na trenutno vreme v Kranju. Ves izlet je organiziran tako, da slabo vreme ne more okrniti izvedbe potovanja. Dežniki bi bili v napoto, plašči pa zastirajo razgled, če jih obešamo na kljukice ob oknu avobusa. Gotovo pa želimo videti med vožnjo čim več. Tudi siceršnje prtljage imejte manj s seboj — saj odpotujemo le za en dan; ta pa bo hitro, še prehitro minil. Kosilo in popotna malica sta zagotovljena.

● V Kranj se vrnemo okrog 20. ure.

● V primeru, da se izžrebanec ne more udeležiti potovanja, lahko pisмено pooblasti družinskega člana.

● Vse izžrebance prosimo, naj upoštevajo, da stroškov za potovanje do mesta odhoda in povratka domov kakor tudi nadomestila za zamujeno delo na delovnem mestu ali podobno ne plačamo.

● Prosimo vse naročnike, ki jim do sedaj sreča ni bila naklonjena, naj se ne jezijo. Spomladansko žrebanje jim bo gotovo bolj naklonjeno.

Kam bomo potovali?

(Nadaljevanje)

Za prvi del poti — od Kranja, čez Ljubljano do Vrhnike in Bistre — smo že razgrnili naš načrt poti in ga opisali (v sobotnem Glasu na str. 25) — zdaj še pogledjmo, kje vse nas bo vodil drugi del poti.

ČEZ BARJE NA DOLENJSKO

Okrepčani po malici v Bistri — tu je prelep grajski park s stoletnim žlahtnim drevjem in velikim ribnikom, z lovskimi prečami v bližnjem gozdu — se bomo napotili po barjanski cesti proti Borovnici. Tu so še ostanki slovitega opečnatega viadukta, po katerem je več kot pol stoletja vozila železnica od Ljubljane proti Trstu. V času vojne pa so

Kdor še ni videl Postojnske ali Skocjanske jame, mu bo Taborska jama skoro enakovredno odprla pogled v skrivnostni podzemeljski svet.

Taborska jama se je pred vojno imenovala Županova jama, po takratnem županu Ponove vasi Permetu, ki je jama odkril in jo napravil dostopno obiskovalcem od drugod. Saj je Taborska jama edina električno osvetljena in za splošni obisk opremljena podzemeljska jama na Dolenjskem in tudi nam zemljepisno najbližja.

Vhod v jamo je sredi bukovega gozda, v nadmorski višini 410 m. Najprej pridemo v Ledenico. Odtod nas vodi urejena steza po jami navzgor, skozi rov v večji prostor z »orglami«, »zastori« in belimi stalagmiti (t. j. s kapniki, ki rastejo od spodaj navzgor).

Iznena da se bomo znašli v Veliki dvorani, 54 m dolgi in 15 m visoki. Tu pa bomo mogli občudovati množico kristalnih stalaktitov (t. j. kapnikov, ki vise s stropa navzdol).

V Veliki dvorani bomo videli še »baldahin« in »spomenik« — seveda oboje le v kapniški tvorbi. Čakala nas bo še Blatna dvorana, ki jo krasi stotine in stotine sigastih

kot smo navajeni za izvire rek v alpskem svetu.

Ze po nekaj kilometrih se bomo ustavili na Muljavi in obiskali rojstno hišo najbolj priljubljenega slovenskega ljudskega pisatelja Josipa Jurčiča. Pisatelj pranečak Ciril Jurčič nam bo razkazal hišo, ki je sedaj preurejena v spominski muzej, podobno kot Prešernova v Vrbi. Tudi Krjavljevo kočjo bomo videli, star čebelnjak in kamnito mizo, pri kateri je pisatelj pisal svoje povesti, kadar je prihajal na Muljavo iskat miru.

Ne bo narobe, če bomo, preden spet sedemo v avtobus, pogledali tudi zanimive stenske podobe v sloviti Obrščakovih gostilni ob cesti. Vse podobe govore o dogodkih v »Desetem bratu«.

Tudi Stična s svojim starodavnim kloštrm, v katerem žive cistercijski redovniki — beli menihi — sodi k Jurčičevemu svetu: tu v Stični, se je dogajalo glavno dejanje znane povesti »Jurij Kozjak, slovenski janičar«.

V samostanu si bomo ogledali zanimiv križni hodnik in dvorišče s sončnimi urami, nasadi in ribnikom. V cerkvi bomo postali ob nagrobniku Viride Visconti iz Milana, ki se je poročila z av-

Kranj — Vrhnika — Bistra — Taborska jama — Muljava — Stična — Kranj

partizani most razstrelili in tako preprečili laške in švabske vojaške Transporte.

V Borovnico je prihajal k svojem stricu Jakobu Prešernu na obiske tudi naš pesnik s svojim bratom Jurijem. Odtod sta se z brodniki večkrat prepeljala od strica Franca Prešerna, ki je tedaj služboval na Savi pri Litiji.

Morala pa je biti to zelo zabavna vožnja po vodi: sprva po Bistrici, nato po Ljubljani in Savi. Menda so po poti z brodniki marsikatero uganili — pesnik se je do poznih let rad spominjal teh veselih, brezskrbnih dni, ko je prihajal na vakance v Borovnico.

Cesta nas bo sedaj vodila po krajih, ki so tesno zvezani z našo literarno zgodovino: v bližnjih Zelimljah je F. S. Finžgar pisal svojo slavno »povest davnih dedov« Pod svobodnim soncem. — Nekoliko dlje stoje ruševine starodavnega gradu Turjaka — nanj je mislil Prešeren, ko je pisal Turjaško Rozamundo. — Še bolj znan pa je postal Turjak po zagrizenih bojih v času NOB. Odtlej je Turjak le še žalostna razvalina. Bilo ga je treba porušiti, da se je sovražnik podal...

TABORSKA JAMA

Sedaj pa smo že na poti proti Grosupljem in Ponovi vasi, od koder bomo prišli do Taborske jame.

ponvíc z vodo; odtod tudi ime dvorani. Seveda je vsa pot po podzemlju skrbno zavarovana z ograjami, zičnato vrvo in varnimi oprijemi.

Doživetje bo za vse nedvomno edinstveno; saj je jama eno samo čudo, ki so ga ustvarile naravne sile same, brez pomoči človeških rok.

Na ploščadi, tik pred vodom v Taborsko jamo, je lepa restavracija »Pri jami«. Tu nas bo po ogledu jame čakalo kosilo in pa toplota — ki jo bomo v podzemlju tako pogrešali.

V JURČIČEVI DEZELI

Zdaj, dobro okrepčani, se bomo podali še na zadnji del poti: čez Krko na Muljavo in v Stično, nato pa mimo Podsmreke in Višnje gore spet na Gorenjsko.

Od Ponove vasi se bomo podali na pot proti krški dolini. Vozili se bomo mimo gradu Boštanj, ki je sedaj z vso okolico vred veliko državno kmetijsko posestvo. Cesta, po kateri bomo potovali, vodi tik pod slovito Ilovo goro. Tu je žrtvovalo stotine in stotine mladih ljudi svoja življenja za našo svobodo.

In že smo v Krki — to je v sklopu vasic ob izviru največje dolenske reke Krke. Tudi ta ima svoj mogočen kraški izvir: iz podzemlja pridrvi že kot prava reka, ne kot kak studenček ali potoček,

strijskim vladarjem Leopoldom III. Habsburškim. Virida si je potem, ko je odovela zbrala prav Stično za svoj poslednji dom. V bližini na Pristavi si je zgradila gradič in v njem preživela malone celih trideset let črnega vdovstva. Bila pa je dobra žena — domačini so jo ohranili v lepem spominu kot »gospo s Pristave«. — Danes je na Pristavi lep planinski dom — morda ga bomo le utegnili obiskati?

Zdaj je pred nami le še pot poti domu. Spotoma si bomo (če bo le čas dopuščal — pri malici in kosilu bomo morali biti malo bolj urni) ogledali grad Podsmreko, v katerem je etnografska zbirka slovenskih lončarjev in druge domače obrti.

Višnja gora si bomo ogledali le mimogrede. Morda se bomo o njeni stari zgodovini pogovorili kar v avtobusu. Višnja gora je že od nekdaj mesto — pa čeprav ima komaj toliko prebivalcev kot kaka večja stanovanjska stolpnica.

Tako nam bo minilo potovanje kot en sam hip — hiteti bomo morali, da izpolnimo celoten načrt. Potem se bomo srečni vrnili domov — saj bomo spoznali toliko lepot in zanimivosti! Se bolj bomo vzljubili domovino in postali ponosni nanjo: nove kraje in nove ljudi si bomo ohranili v prijetnem spominu.

Črtomir Zorec

(Izrežite in shranite!)

ZOPET BOM LAHKO
MIRNO SPAL
KO BO NOVA

.RA...LNICA

V KRANJU, ŽELEZNIŠKIH
IN ŽIREH

Minulo soboto, 31. oktobra, je bilo v Škofji Loki žrebanje, ki ga je organizirala tamkajšnja kmetijska zadruga in v katerem so sodelovali varčevalci z vlogo, višjo od 1000 N din. V primeri z drugimi bančnimi žrebanji je posameznik lahko dobil tudi več žrebnih števil — pač odvisno od tega, kolikokrat po sto starih tisočakov ima naloženih pri zadrugi. Srečne številke je ob navzočnosti posebne komisije varčevalcev vlekla 8-letna Milka Kokalj z Topolj. Kam so šli dobitki v skupni vrednosti 5000 din, bo KZ objavila v vseh svojih proizvodnih okoliših. Povemo naj le, da je prvo nagrado, hladilnik, zadela številka 104. Lastnik je menda doma iz Lučin pri Gorenji vasi. Sobotno žrebanje je bilo prvo te vrste v Sloveniji. (ig) — Foto: F. Perdan

Za gostince odprta vrata

Po vseh osmih gostinskih središčih v Sloveniji ugotavljajo, da se prijavi na razpis manj dijakov kot so zmogli posameznih šol. Hotelska podjetja bi potrebovala še enkrat več absolventov gostinskih šol, kar je ob številnih novogradnjah restavracij, hotelov in drugih gostinskih obratov povsem razumljivo.

Letos se je v gostinsko šolo na Bledu, ki ima svoje prostore v vili Maj, na novo vpisalo 45 dijakov iz radovljiške, jeseniške občine in drugih

gorenjskih krajev. Spomladi, ko bo začela obiskovati prvi letnik nova skupina dijakov, pa bodo dobili še nadaljnjih 50 dijakov. Skupno obiskuje šolo 142 dijakov, ki se bodo po triletnem šolanju zaposlili kot natakarji in kuharji.

Dijaki opravljajo šestmesečno obvezno prakso v tistem gostinskem podjetju, s katerim so podpisali pogodbo. Največ dijakov podpiše učno pogodbo, pri kateri sodelujejo starši in podjetje, na občini, nekaj se jih prija-

vi na razpis šole in jim šola zagotovi poznejšo prakso, nekaj pa je tudi štipendistov, ki imajo pogodbo sklenjeno z gostinskim podjetjem.

Na gostinski šoli na Bledu primanjkuje prostorov, vendar je občinska skupščina v Radovljici že sklenila, da se bodo ob dograditvi nove osemletke na Bledu preselili v prostore stare osnovne šole.

d. s.

Spomin na mrtve

Jesensko sonce ima vedno manj moči, noči postajajo hladne in temne. Listje se je prebarvalo z jesenskimi barvami in je začelo odpadati. Tako kot listje mineva tudi človek. Vseh, ki so bili nekoč med nami, smo se spomnili ob dnevu mrtvih. Lep sončen dan je pripomogel, da je bil spomin nanje še lepši, še bolj svečan.

V Gorjah smo se že zgodaj dopoldne zbrali na pokopališču, kjer v skupni grobnici

počivajo borci iz druge svetovne vojne — borci za svobodo in boljše življenje. Govornik je v kratkem govoru orisal njihovo življensko pot, pevski zbor iz osnovne šole v Gorjah je zapel nekaj pesmi, godba na pihala pa je zaigrala nekaj žalnih koračnic. Sledile so recitacije. Učenka šestega razreda osnovne šole iz Gorij Danica Ambrožič je deklamirala pesem Nesmrtim junakom, ki jo je napisal njen oče Jože Ambrožič.

Nezanimanje za jezikovne tečaje

Prijavni rok za jezikovne tečaje za odrasle, ki jih namerava organizirati turistično društvo v Predvdoru, se izteka. Čeprav prijavni rok ni bil tako kratek, pravega odziva ni bilo, saj se je za nemščino prijavilo le 10 kandidatov, za italijanščino in angleščino pa še manj. Tako se organizatorji bojijo, da zaradi premajhnega števila kandidatov učitelji kranjske

delavske univerze ne bodo predavali. Pri preddvorskem turističnem društvu se čudijo, da niti trgovska niti gostinska podjetja niso prijavila svojih delavcev za te tečaje, čeprav se verjetno zavedajo, kako pomembno je danes znanje tujih jezikov. Posebno še, če ima kraj takšno turistično prihodnost, kot Predvdor.

— jk

Poživljena dejavnost

Dejavnost bukovskih amaterskih kulturnikov je bila v primerjavi s preteklimi leti minulo sezono razmeroma medla, čeprav niso držali križem rok. Uprizorili so namreč komedijo Odvetnikov sluga in pripravili še nekaj drugih prireditev. Na letošnjem občnem zboru so soglasno sklenili, da bodo v prihodnje bolj delavni. Najvažnejše naloge so zaupali dramski sekciji, ki bo v letošnji sezoni pripravila

kar dve predstavi. Prva bo ljudska drama, medtem ko za drugo predvidevajo modernjšo odrsko delo. Kulturna sekcija bo pripravila še nekaj proslav in drugih prireditev. Knjižnica, ki deluje v okviru KUD Bukovščica, bo letos znatno poživila svoje delo. Načrti so smeli, vendar so Bukovščani prepričani, da jih bo moč uresničiti, posebno ker so se njihove vrste letos močno pomladile. I. B.

V NEKAJ STAVKIH

POLICA — Pred kakimi štirinajstimi dnevi se je na Polici pri Kranju pod težo kmečkega voza polomil leseni most na obvozni cesti. Zaradi tega morajo vozovi iz Pivke, Naklega in Okroglega, če hočejo na kranjsko polje, voziti del poti po cesti prvega reda. Ta del ceste na Polici pa je že tako pri vrhu po številu nesreč na gorenjski magistrali, kmečki vozovi na cesti pa nevarnost nesreč še povečujejo. Zato bi bilo prav, če bi se most kar najhitreje popravil, obvozna pot pa bi spet rabila namenu.

L. M.

NAKLO — Krajevna skupnost Naklo se je skupaj s prebivalci Cegelnice odločila, da bodo skozi naselje Cegelnica položili kanalizacijo. Ob nalivih se namreč cesta skozi to naselje poplavi in onemogoča promet. Krajevna skupnost je že kupila cevi za 200 m dolgo kanalizacijo. Vaščani bodo tudi vsak nekaj prispevali za ureditev krajevnega problema: kmetje bodo cevi prepeljali iz Stružvega iz obrata Komunalnega servisa, lastniki zemljišč so brez odškodnine dovolili izkop za kanalizacijo, ostali pa bodo pomagali pri izkopu. Kanalizacija bo gotova v prvi polovici novembra.

L. M.

Breznica — Trgovsko podjetje Murka je prejšnji teden gostovalo s svojo modno revijo v domu Svobode v Zabreznici. Številnim obiskovalcem se je predstavil v narodni noši tudi slovenski par 70, ki je bil izbran na kmečki ohceti v Ljubljani.

Umrli je naš

Igor Janhar

pokopali smo ga v ponedeljek, 2. novembra 1970, na kranjskem pokopališču.

Za njim žalujemo:

žena Marjana, mati, oče in družine Janharjeva, Kristanova in Rutarjeva

Kranj, dne 3. novembra 1970.

Obiščite nas

Krojimo in šivamo zavese po meri

BREZPLAČNO

- ŠIVANJE ZAVES
- POPRAVILO KONFEKCIJE

V SUPERMARKETU UNION JESENICE IN BLAGOVNICI RADOVLJICA

murha LESCE

Krojimo in šivamo po meri

Vedno na zalogi

ŽIVILA KRANJ

dnevno sveže specialitete

DELIKATESA

Svet VIŠJE SOLE ZA ORGANIZACIJO DELA v Kranju razpisuje delovni mesti

1. **TAJNIKA SOLE** z visoko ali višjo izobrazbo ustrezne smeri

2. **RACUNOVODJE** z višjo ali srednjo izobrazbo

Prijave sprejema tajništvo Višje šole za organizacijo dela v Kranju, Prešernova c. 11/II. Rok za prijavo je 15 dni po objavi.

Velike oglase, objave, obvestila, razpise sprejema uprava Glasa za sredino številko do ponedeljka do 14. ure in za sobotno številko do četrta do 14. ure.

Stanovanjsko podjetje Radovljica razpisuje natečaj z zbiranjem ponudb

za oddajo gostinskega poslovnega prostora Mangart na Bledu Kolodvorska cesta št. 2.

Gostinski lokal se oddaja s 1. 12. 1970. Izklicna cena je 1100 din mesečno.

Kavcijo v višini dvomesečne najemnine je treba položiti ob predložitvi ponudbe, najemnik lokala pa jo dobi vrnjeno ob prenehanju najemne pogodbe. Za vse ostale informacije pa se obračajte na Stanovanjsko podjetje Radovljica, telefon 70-326. Ponudbe z višino najemnine je treba poslati na naslov: Stanovanjsko podjetje Radovljica do 10. novembra 1970 z oznako Ponudba za Mangart.

Lesno industrijski obrat Mojstrana

objavlja prosto delovno mesto

mojstra mizarske delavnice

Pogoji: VK ali KV mizar s srednjo tehnično oziroma delovodsko izobrazbo lesne stroke. Najmanj 3-letna praksa v mizarstvu in sposobnost vođenja delovne skupine, materialne evidence in priprave dela. Poskusno delo je 3 mesece. Nastop delovnega razmerja takoj. Osební dohodki po pravilniku. Stanovanje ni zagotovljeno. Ponudbe z ustreznimi dokazili o izpolnjenih pogojih sprejema obrat v 8 dneh po objavi.

Turisti!

Odprli smo novo trgovino v novi hiši —

Jože Malle

Št. Lenart v Brodeh

VECJA ZALOGA — VECJA IZBIRA

Prodaja tudi ob nedeljah in praznikih popoldne.

PRIJAZNO VABLJENI!

POZOR!

Prometno, gostinsko in turistično podjetje

Ljubljana Transport

poslovna enota Jesenice
razglašá prosta delovna mesta:

1. več avtobusnih šoferjev
2. več avtobusnih sprevodnikov
3. več avtomekanikov
4. disponenta potniškega prometa
5. referenta turizma
6. blagajničarke na žičnici Španov vrh

Poleg splošnih morajo kandidati izpolnjevati še naslednje posebne pogoje:

pod 1.

KV delavec v prometni stroki z voznškim izpitom D kategorije

pod 2.

dokončana osemletka in popolno obvladanje slovenščine

pod 3.

VK in KV delavec avtomehanske stroke

pod 4.

srednja strokovna izobrazba prometne, ekonomske ali druge ustrezne smeri

pod 5.

srednja strokovna izobrazba ekonomske ali druge ustrezne smeri z znanjem nemškega jezika

pod 6.

srednja ali nižja strokovna izobrazba

Delavci pod zaporedno številko 1.—5. bodo sprejeti na delo s polnim delovnim časom za nedoločen čas, delavka pod zaporedno številko 6. pa za čas zimske sezone 1970/71. Poizkusno delo je določeno s pravilnikom o delovnih razmerjih.

Kandidati naj pošljejo pismene vloge s kratko obrazložitvijo dosedanjih zaposlitev, najkasneje do 10. 11. 1970 na naslov:

Ljubljana Transport, poslovna enota Jesenice

Tekstilna tovarna

Sukno Žapuže

Begunje

razglašá naslednja prosta delovna mesta:

1. **pravnega referenta**

Pogoj: absolvent I. stopnje pravne fakultete s prakso in s pogojem, da bo izredno dokončal II. stopnjo ali dokončana pravna fakulteta. Poskusno delo je 6 mesecev, medtem ko je za kandidata brez prakse pripravniški status do enega leta.

2. **blagovnega knjigovodjo**

Pogoj: dokončana ekonomska srednja šola in enoletna praksa. Poskusno delo je 6 mesecev.

3. **dva ključavničarja**

Pogoj: priznana kvalifikacija za ključavničarja. Poskusno delo je 6 mesecev.

Kandidati naj čimprej pošljejo svoje ponudbe splošno kadrovski službi podjetja.

PRODAM

Prodajam igro NOGOMET za 850 din in igro ELEKTRIČNA MARJANCA za 3500 din. Gostilna Kern, Cerklje 37

4867

Prodajam zimsko JABOLKA. Srednja Bela 35, Predvor

4906

Prodajam italijansko PLINSKO PEC znamke FOR. Naslov v oglasnem oddelku

4907

Prodajam REPO, primerno za kisanje. Jeglič, Podbrezje 86, Duplje

4908

Prodajam 7 tednov stare PRASICKE. Bašelj 20, Predvor

4909

Prodajam 250 kg težko SVI-NJO, SLAMOREZNICO in traktorski PLUG ferguson. Soklič Franc, Selo 22, Bled

4910

Kmetovalci!

Vabimo vas na demonstracijo kmetijskih strojev za hribovite predele ali manjše kmetije. Stroji so domače izdelave. Demonstracija bo v ponedeljek, 9. novembra, ob 9. uri v Zabukovju pri Kranju.

Vabljeni!
KZ SLOGA KRANJ

Prodajam betonsko ZELEZO 7 mm ali zamenjam za debelejšega in enosno 20-colsko traktorsko PRIKOLICO. KUPIM suhe DESKE 2 cm. Strahinji 20, Naklo

4911

Ugodno prodajam skoraj novo PEC na olje emo 8 z električnim vžigom, še v garanciji. Naslov v oglasnem oddelku

4912

Prodajam obžagan les (špirovce) suhe smrekove DESKE in hrastove PLOHE. Naslov v oglasnem oddelku

4913

Prodajam dva PRASICA, težka od 40 do 50 kg. Resman Alojz, Zgoša 22, Begunje

4914

Prodajam šest tednov stare PRASICKE. Cerklje 85

4915

Izdaja in tiska CP »Gorenjski tisk« Kranj, Ulica Moše Pijade — Naslov uredništva in uprave lista: Kranj Trg revolucije 1 stavba občinske skupščine. — Tek. račun pri SDK v Kranju 515-1-135 — Telefoni: redakcija 21-835 21-860; uprava lista, malooglasna in naročniška služba 22-152. — Naročniki: letna 32 polletna 16 din, cena za eno številko 50 para. Mali oglasi: beseda 1 din, naročniki imajo 10 % popusta. Neplačanih oglasov ne objavljamo.

Prodajam dva plemenska VOLA in SLAMOREZNICO blavs s puhalnikom. Ambrož 7, Cerklje

4916

Prodajam VITRINO palisander. Tomazin Ivan, Kranj, Jenkova 2

4917

Prodajam plemensko KRAVO. Žvab, Letence 6, Bohinjska Bistrica

4918

Pocenji prodajam KOTEL za centralno kurjavo na trdo gorivo 30.000 cal. Informacije od 15. do 18. ure. Šempetrska 44, Stražišče, Kranj

4926

KUPIM

Kupim 400 kg ZELEZA 10 mm in 200 kg 6 mm. Lampe, Sp. Brnik 4, Cerklje

4919

MOTORNIA VOZILA

Po ugodni ceni prodajam dobro ohranjen FIAT 750. Mlačka 46, Kranj

4877

Pocenji prodajam FIAT 600 ali po delih. Aljančič, Bistrica pri Trziču 39

4920

Prodajam karamboliran FIAT 1300. Jagodic, Vidmarjeva 8, Kranj

4921

Prodajam FIAT 500 nuova, letnik 1964. Slibar, Zg. Dobrava 13, Kamna Gorica

4922

FIAT 124, november 1969, bele barve, brez praske, 20.000 km, prodajam. Bregar, Medvode 109

4927

STANOVANJA

Iščem SOBO v Kranju ali okolici. Pavletič Boris, Višja šola za organizacijo dela Kranj

4923

Oddam SOBO moškemu ali ženski. Kokrški breg 1a, Kranj

4924

POSESTI

Prodajam pol HIŠE z vrtom. Mandeljčeva 3/a, Kranj. Ogled popoldne

4925

ZAPOSLOTITVE

Iščem FRIZERSKO VAJENKO. Informacije na telefon 21-036 Kranj

4926

Sprejemem ZENSKO za pospravljanje dvakrat tedensko. Plačam dobro. Kečetova 11, Kranj

4927

FRIZERSKO POMOCNICO, mlajšo, z dobro prakso in vajenko sprejme takoj frizerski salon Heda Šimunac Koroška cesta 16, Kranj

4928

OBVESTILO

Obveščamo vse potnike, da se 5. novembra 1970 ukine ustavljanje delavskih avtobusov pri mostu na križišču Gorenjesavske in Kolodvorske ceste. Vsa prestopanja in vstopanja potnikov bodo na prostoru pred podjetjem DINOS in ŽIVILA Kranj.

Vse prizadete potnike prosimo za razumevanje.

Turistično prometno podjetje
CREINA — Kranj

Sporočamo žalostno vest, da nas je nenadoma, mnogo prezgodaj zapustil naš ljubljani mož, ata, stari ata, brat, stric in tast

Janez Žavbi upokojenec

Pogreb našega dragega bo v četrtek, 6. novembra, izpred hiše žalosti v Smledniku 68 na pokopališče v Smledniku.

Žalujoči: žena Marija, hčerki Mimi in Justina ter sinovi Feliks, Lojze, Joža, Pavle in Edo z družinami, sestra Marjeta in drugo sorodstvo

Smlednik, Hraše, Dubrovnik, Kranj, Vaše, Pirniče, Zbilje, Zagreb, 3. nov. 1970

Zahvala

Ob izgubi naše ljube mame, stare mame in sestre

Marije Kuhar roj. Zaplotnik iz Zg. Dupelja

se iskreno zahvaljujemo vsem sosedom, sorodnikom, dr. Novaku za trud in požrtvovalnost med njeno boleznijo, pevskega zboru iz Dupelja, godbi iz Trziča in g. župniku. Najlepše se zahvaljujemo tudi za podarjene vence, družbenopolitičnim organizacijam, sindikalni podružnici Vodovod Kranj in sorodnikom. Vsem se zahvaljujemo tudi za izrečena sožalja in za tako številno spremljanje na njeni zadnji poti.

Duplje, 1. novembra 1970

Žalujoči: sin Andrej z družino, hči Marija z družino, brat in sestra

Jesenice RADIO

4. novembra švedsko-danski film JAZ, LJUBIMEC
5. novembra amer. barvni CS film »F« KOT FLINT

Jesenice PLAVZ

4. novembra amer. barvni CS film »F« KOT FLINT
5.—6. novembra nemško-jugosl. barv. CS film KOČA STRICA TOMA

Kranjska gora

5. novembra švedsko-danski film JAZ, LJUBIMEC
Javornik DELAVSKI DOM
4. novembra nemško-jugoslovanski barvni CS film KOČA STRICA TOMA

Radovljica

4. novembra amer. barvni film SERIF V NEW YORKU ob 18. uri, amer. barvni film BIL JE ENKRAT DIVJI ZAHOD ob 20. uri

5. novembra amer. barvni film SRCE JE OSAMLJENI LOVEC ob 20. uri

6. novembra amer. barvni film BIL JE ENKRAT DIVJI ZAHOD ob 20. uri

Bled

4. novembra franc. barvni film JETNICA ob 17. in 20. uri

5. novembra franc. barvni film JETNICA ob 17. in 20. uri

6. novembra franc. barvni film SERAFINO ob 17. in 20. uri

Skofja Loka SORA

4. novembra amer. barvni film STIRJE V BURJI ob 18. in 20. uri

5. novembra franc. barvni film PRVA PREIZKUSNJA ob 20. uri

6. novembra franc. barvni film PRVA PREIZKUSNJA ob 18. in 20. uri

Kranj CENTER

4. novembra amer. film TOČNO OPOLDNE ob 16. uri, premiera amer. barv. VV filma LEGENDA O LYLAN CLARE ob 18. in 20. uri

5. novembra amer. barvni film LOVCI NA SKALPE ob 16. uri, amer. barv. VV film LEGENDA O LYLAN CLARE ob 18. in 20. uri

6. novembra amer. barvni film ARIVEDERCI, ROMA ob 16., 18. in 20. uri

Kranj STORZIC

4. novembra premiera sov. barv. filma BRATJE KARMAZOVI ob 15. in 18. uri

5. novembra amer. film TOČNO OPOLDNE ob 15. in 17. uri, sovjetski barvni film BRATJE KARMAZOVI ob 19. uri

6. novembra amer. film SPET SMO TU (Pat in PATASON) ob 15. uri, amer. barvni film LOVCI NA SKALPE ob 17. in 19. uri, premiera franc. barv. CS filma SIRENA MISSISSIPIJA ob 21. uri

Tržič

4. novembra amer. barvni film PUSTOLOVEC IZ TEXASA ob 18. in 20. uri

5. novembra amer. barvni film PUSTOLOVEC IZ TEXASA ob 18. in 20. uri

6. novembra premiera angl. barv. filma SLED VODI V SOHO ob 18. in 20. uri

Kamnik DUPLICA

4. novembra amer. barvni film ZANKA ZA NEDOLZ-NEGA ob 19. uri

5. novembra amer. barvni film ZANKA ZA NEDOLZ-NEGA ob 19. uri

nesreče

ZANESLO GA JE V OVINKU

Pri savskem mostu na cesti med Bledom in Lescami se je v četrtek, 29. oktobra, popoldan pripetila prometna nezgoda vozniku osebnega avtomobila Ognjenu Bavdku iz Kranja. V ovinku pri savskem mostu je avtomobil začelo zanašati. Podrli je smernik, nato pa je zdrsnil kakih 18 metrov po pobočju na travnik. Voznik in sopotnik sta bila v nesreči laže ranjena, na vozilu pa je škoda za 8000 din.

PADEL Z MOPEDA

Na cesti svobode na Bledu je v petek, 30. oktobra, po 22. uri padel z mopeda Janez Mulej iz Sela pri Bledu. Voznik je zadel v rob vozišča, tako da sta oba s sopotnico padla. Voznika so laže ranjenega odpeljali v jeseniško bolnišnico.

PRETESNO PREHITEVANJE

V Britofu se je v soboto, 31. oktobra, popoldne pripetila prometna nesreča, v kateri je bil huje ranjen voznik kolesa s pomožnim motorjem Stanko Dolinšek iz Tupalič. Nesreča se je pripetila, ko se je kolesar Ignac Drempetič iz Britofa ustavil na desni strani ceste, Dolinšek pa ga je prehiteval tako tesno, da ga je zadel. Oba sta padla po cesti, Dolinšek tako hudo, da so ga prepeljali v ljubljansko bolnišnico.

NEGREČA MOTORISTA

Na ljubljanski cesti v Škofji Loki se je v nedeljo, 1. novembra, ob eni uri po polnoči ponesrečil voznik motornega kolesa Matevž Volčič iz Škofje Loke. Voznik je v levem ovinku zapeljal s ceste, vozil nekaj metrov po robu cestišča, nato pa zapeljal na cesto in padel. S poškodbami so ga odpeljali v ljubljansko bolnišnico.

UTRUJEN VOZNIK

Na cesti prvega reda med Mejo in Jeprco se je v nedeljo zjutraj pripetila prometna nezgoda vozniku osebnega avtomobila francoske registracije Constantinu Diaconu. Voznik je zaradi utrujenosti zapeljal v levo, nato v desno s ceste, kjer je zavozil na neutrjeni del ceste. Ko je hotel avtomobil izravnati, je preveč zavil v levo, pri tem pa je avtomobil obrnilo za 180 stopinj. Njegov avtomobil je tako zaprl pot vozniku osebnega avtomobila Janezu Koširju iz Lesc, ki je pripeljal iz nasprotni smeri. Pri trčenju je bil Košir huje ranjen in so ga odpeljali v ljubljansko bolnišnico. Škode na avtomobilih je za 15.000 din.

ISČEJO VOZNIKA VOLKSWAGNA

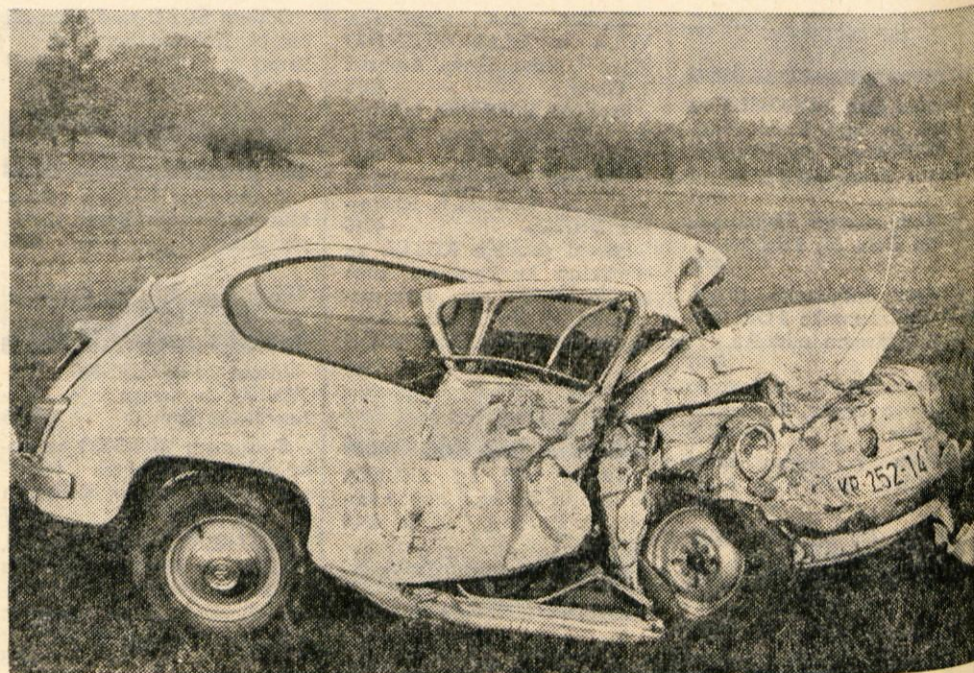
Na Spodnjem trgu v Škofji Loki je v nedeljo, 1. novembra popoldne ob 14. uri neznan voznik volkswagna zadel štiriletno Stanko Sever, ki jo je vodila njena mati. Nesreča se je pripetila, ko se je deklica prestrašila psa, ki je stal med vhodnimi vrati hiše št. 31. Deklica je skočila za hrbet matere na cesto. V tistem trenutku je iz nasprotni smeri pripeljal omenjeni avtomobil in Stanko zadel v nogo. Ker je tako kazalo, da deklica ni huje poškodovana, je voznik, ki je izstopil in se pozanimal za otroka, odpeljal spet naprej. Mati deklice ga ni vprašala po imenu. Kasneje so ugotovili, da ima Stanka desno nogo zlomljeno in so jo odpeljali v ljubljansko bolnišnico. LM Škofja Loka naproša voznika volkswagna, naj se zaradi podatkov v zvezi z omenjeno nesrečo zglašuje na PM v Škofji Loki.

L. M.

Blagajna ostala nedotaknjena

Neznanci so v noči na 2. november vломili v bencinsko črpalno Petrol v Radovljici. Razbili so steklo na oknu, se splazili noter in od znotraj odprli zadnja vrata. V prodajnem prostoru je bila več kot meter visoka in okoli 300 kg težka železna blagajna. Vlomilci so blagajno s po-

močjo desk in polen, ki so jih prinesli s seboj, spravili skozi zadnja vrata na prosto. Na blagajni ni nobenih znakov, da bi jo poskušali nasilno odpirati. Verjetno je vlomilce nekdo prepodil. V blagajni je bila večja vsota denarja.

Nesreča med Mejo in Jeprco: voznik huje ranjen. — Foto: F. Perdan

Kako se varujemo pred kolero

Po prvi svetovni vojni v Jugoslaviji ni bilo več epidemije kolere. Povzročitelj azijske kolere, kot je njen pravi naziv, je majhen vibrio, ki je manj odporen kot bacil tifusa. Širi se prav tako kot bacil tifusa. Zaščita pred kolero je predvsem higijensko urejeno okolje in upoštevanje osebne higiene. Tiste, ki potujejo v dežele, kjer je obolenje kolere, zaščitimo lahko s cepljenjem. Cepljenje ne pomeni zadostne zaščite. Tudi kdor je cepljen, mora dosledno paziti na osebno čistočo in čistočo živil.

Povzročitelj obolenja je v blatu bolnika in mora preko umazanih rok, okužene hrane, pitne vode ali okuženih predmetov prispeti v usta zdravega človeka, da bi le-ta obolel. Od dneva okužbe do izbruha obolenja je včasih manj kot tri dni in največ pet dni.

Za primer, da bi kljub kontroli na meji le prispel k nam človek, ki bi sejal klice kolere oziroma, ki bi prispel k nam v inkubaciji, se bomo obvarovali obolenja in bomo preprečili širjenje, če bomo upoštevali naslednje napotke:

1. Redno in temeljito si umijmo roke z milom in pod tekočo vodo:

- preden začnemo pripravljati jedila,
- preden gremo jest,
- kadar smo imeli kaj umazanega v rokah (denar, kljuko od vrat itd.),
- po uporabi stranišča.

2. Preko vsega leta dosledno zatirajmo muhe:

- s čistočo v stanovanjih in na dvoriščih,
- s kemičnimi sredstvi (DDT, Lindan, Muhomor, PIPS, Novan itd.),
- z mrežami na oknih,
- s pokrivanjem živil,

— z uničevanjem zarodka na smeteh in gnojiščih,

Kjer so sodobno urejena kmečka dvorišča in hlevi, ni muh.

3. Poskrbimo za pravilno odstranjevanje izločkov:

- z urejenimi in čistimi stranišči,
- z vodotesnimi triprekatinimi greznicami,
- z vzdrževanjem kanalov in čistilnimi napravami za odpadne vode,
- ne opravljajmo potrebe v prosti naravi.

4. Uporabljajmo vedno zdravo pitno vodo:

- pitno vodo moramo redno pregledovati in kadar je kalna ali če jo uporabljamo iz nepoznanega vira, jo je treba prekuhati

— pitne vode mora biti vedno dovolj na razpolago za uživanje, za vzdrževanje osebne higiene in za pripravo živil. Tudi za napajanje živine ne sme biti voda okužena.

— za pranje sadja in zelenjave in za splakovanje posode je treba uporabljati le dobro pitno vodo.

5. Uživajmo neoporečna živila:

- proizvajalci in prodajalci, poskrbite za tako kako-

vost živil, kakor da jih pripravljate za lastnega otroka;

— gospodinje, zavrzite že rahlo pokvarjena živila in ne pogrevajte živil;

— v hladilnik dajmo ohlajena in le sveža živila. Tudi v hladilniku se živila ne drže neomejeno dolgo. Živila, ki jih vzamemo iz hladilnika moramo takoj porabiti in ne vračati nazaj v hladilnik potem, ko so se segrela.

— kjer pripravljajo večje količine živil, morajo še bolj paziti na higieno. Že majhno napako enega samega delavca lahko z zdravjem plačuje veliko število ljudi.

— varujmo živila pred muhami in pred okužbo živil od miši, podgan, mačk, psov in podobno;

— javljajte sproti sanitarni inšpekciji prodajo slabih živil in vse zastrupitve s hrano;

— pri zastrupitvah s hrano, če se pojavijo driske, bruhanje in splošne slabosti s temperaturo — takoj k zdravniku.

Dolžnost vsakega posameznika je, da po svojih najboljših močeh stori vse, da bi ohranil zdravje sebi in drugim!

dr. Ana Kraker

Vse več avtomobilov

V Jugoslaviji smo do začetka septembra kupili 113 tisoč avtomobilov, kar je za dobrih 30 tisoč več kot lani v istem času. Kupci so za te avtomobile odšteli skupaj okoli 3 milijarde dinarjev ali še enkrat več kot lani. V te stroške so všteti vsi izdatki za nakup avtomobila — carina in davek na promet, brez registracije. Kupci so izbrali večinoma avtomobile tujih znamk, saj je bilo do septembra uvoženih več kot 40.000 avtomobilov. Nekaj manj je bilo prodanih avtomobilov domače proizvodnje, vendar pa za 30 odstotkov več kot leto prej. Nekaj več kot 20.000 avtomobilov tujih znamk pa je bilo sestavljeno v domaših tovarnah. Število te vrste prodanih avtomobilov se je povečalo za dva in polkrat. Prodaja domaših avtomobilov je bila za odstotek slabša kot leto poprej.

Delo komisije za borbo proti koleri

V ponedeljek, 2. novembra, se je na prvi seji sestala komisija za borbo proti karantenskim boleznim na Gorenjskem. Po leg informacije o dosedanjem poteku dela zdravstvene službe za preprečevanje vdora in širjenja kolere pri nas je komisija razpravljala tudi o objektih, ki bi bili še primerni za karanteno. Za sedaj vse potnike, ki morajo biti v karanteni, še pošiljajo v hotel na Šmarjetni gori, o čemer smo v našem časopisu že pisali. Uslužbenci zavoda za zdravstveno varstvo so obiskali vse mejne prehode ter uslužbenca na meji poučili o ravnanju s potniki, ki pridejo iz dežel, kjer imajo kolero ter o varovanju pred okužbo.

Zavod za zdravstveno varstvo v Kranju je organiziral neprekinjeno dežurno službo tako na zavoju kot v karanteni, kjer je v stalnem stiku z medicinsko sestro epidemiološko službo zavoda za zdravstveno varstvo.

L. M.

Od sedmih štirje vinjeni

Septembra in oktobra so miličniki na različnih krajih okrog Kamnika nadzirali promet, voznike in motorna vozila. V tem obdobju so ustavili in pregledali 334 voznikov. Izid akcije za večjo prometno varnost je naslednji: od sedmih voznikov, ki so pihali v »balonček«, so bili kar štirje vinjeni. Dvema je bila odvzeta kri. Razne tehnične pomanjkljivosti so ugotovili kar na 23 vozilih. Štirje vozniki so kršili pravila vožnje. Brez voznškega dovoljenja so zasedli 10 oseb za volanom ali na mopedu. Miličniki so z mandatnimi kaznimi kaznovali 29 voznikov, 15 pa se jih bo zagovarjalo pred sodnikom za prekrške.

J. Vidic

Varčujmo za lasten dom

pri
Gorenjski kreditni banki

Slovenj Gradec 1., Tržič 8.

Preteklo soboto se je končal jesenski del prvenstva v obeh republiških rokometnih ligah. V eliti slovenskih ligašev pri moških imamo Gorenjci samo enega predstavnika — ekipo Tržiča. Tržiški »rumeni« so v pravkar minuli sezoni igrali s spremenljivo srečo. Nekaj tekem, ki bi jih moštvo lahko odločilo v svojo korist, so po nepotrebnem, v zadnjih minutah, izgubili in nazadnje pristali na osemem mestu.

V ženski konkurenci nastopata dva ligaša z Gorenjske: Alples in Kranjska gora. Po odhodu nekaterih igralk Alplesa je ta vrsta pokazala precej manj kot smo pri njej sicer vajeni. Z bera štirih točk so selška dekleta običajno na predzadnjem mestu. Tudi mlade rokometistice Kranjske gore, ki letos doživljajo svoj ognjeni krst v elitni družbi, niso bile dorašle nasprotnice bolj izkušene tekmičice. Prepričani pa smo, da jim začetni neuspeh (trenutno zavzemajo poslednje mesto, brez osvojenih točk) ne bo vzel volje in poguma ter da bodo ob prekaljenem trenerju Mlakarju spomladi prav tako odločno poskušale opravičiti svoj prihod v razred najboljših.

Tudi jesensko kolo conskega prvenstva moških in ženskih ekip je končano. Pri

fantih Gorenjce zastopajo štiri vrste: Kamnik, Duplje, Kranj in Krize. Nobena od njih ni zatajila, saj so pri samem vrhu razpredelnice. Z dekleti je drugače. Med gorenjskimi predstavnicami iz-

stopajo edino igralk Save, ki so trenutno tretje. Dokaj solidno pripravljenost je pokazala še deseterica iz Kamnika, medtem ko Alples in Šešir nista izpolnila pričakovanj.

D. Humer

Od nedelje do nedelje

ROKOMET — V soboto je bilo odigrano zadnje kolo v obeh republiških ligah. Gorenjski predstavniki so igrali takole: Polet : Tržič 14:15, Alples : Piran 11:10, Kranjska gora : Slovan 12:19. Jesenski prvak v moški ligi je postal Slovenj Gradec, Tržič pa je zasedel osmo mesto. V republiški ženski ligi je na prvem mestu mariborski Branik, oba gorenjska predstavnika pa sta se uvrstila na dnu lestvice. Alples je deveti s štirimi točkami, Kranjska gora pa deseta brez točke. Uspeh gorenjskih predstavnikov v jesenskem delu prvenstva je torej izredno slab in so vsi trije v nevarnih vodah za izpad iz republiške lige. Vsi trije se bodo morali spomladi pošteno potruditi, če hočejo tudi v novi sezoni tekmovati med najboljšimi slovenskimi ekipami.

ODEBJKA — V drugi zvezni ligi so Jeseničani doživeli poraz na tujem v igri z ekipo Jedinstva iz Brčka, ki vodi na lestvici kot edino neporaženo moštvo. V prihodnjem kolu se bodo Jeseničani na domačem igrišču pomerili z ekipo Maribora.

HOKEJ NA LEDU — V nadaljevanju zvezne lige je večkratni državni prvak Jesenice na domačem igrišču z visokim rezultatom 11:1 premagal zagrebški Medveščak, ki je bil lani drugi. Kranjska gora pa je doma izgubila z ekipo Beograda s 3:4. Na lestvici trenutno vodi ljubljanska Olimpija, ki pa ima odigrano tekmo več. Kranjska gora je peta, Jeseničani pa so drugi. V soboto bo na Jesenicah gorenjski derbi Jesenice : Kranjska gora.

J. J.

Pionirska rokometna liga

Preddvor in šola Simon Jenko

Jesenski del prvenstva so končali tudi pionirji in pionirke v občinski rokometni ligi. Pri pionirkah so najboljši rokomet pokazale pionirke Preddvora, saj v vseh petih srečanjih niso poznale poraza. Pri pionirjih pa so si naslov jenskega prvaka priborili pionirji osnovne šole Simona Jenka.

Rezultati: I. kolo — pionirke: Senčur : L. Seljak 3:7, Preddvor : F. Prešeren 5:0, Predoslje : S. Jenko 14:4, II. kolo: Predoslje : Senčur 9:2, S. Jenko : Preddvor 7:12, F. Prešeren : L. Seljak 3:12, III. kolo: Senčur : F. Prešeren 2:1, L. Seljak : S. Jenko 9:7, Preddvor : Predoslje 7:5, IV. kolo: Preddvor : Senčur 10:2, Predoslje : L. Seljak 13:0, S. Jenko : F. Prešeren 2:2, V. kolo: S. Jenko 2:5, L. Seljak : Preddvor 7:8, F. Prešeren : Predoslje 2:16; I. kolo — pionirji: Senčur : L. Seljak 20:8, Preddvor : F. Prešeren 8:14, Predoslje : S. Jenko 10:10, II. kolo: Predoslje : Senčur 18:7, S. Jenko : Preddvor 24:6, F. Prešeren : L. Seljak 15:11, III. kolo: Senčur : F. Prešeren 9:12, L. Seljak : S. Jenko 11:20, Preddvor : Predoslje 5:13, IV. kolo: Preddvor : Senčur 7:14, Predoslje : L. Seljak 15:1, S. Jenko : F. Prešeren 8:5, V. kolo: Senčur : S. Jenko 8:15, L. Seljak : Preddvor 15:9, F. Prešeren : Predoslje 21:0.

LESTVICA: PIONIRKE —

Preddvor	5	5	0	0	42:21	10
Predoslje	5	4	0	1	57:15	8
L. Seljak	5	3	0	2	35:34	6
S. Jenko	5	1	1	3	25:39	3
Senčur	5	1	0	4	11:32	2
F. Prešeren	5	0	1	4	8:37	1

PIONIRJI —

S. Jenko	5	4	1	0	77:40	9
F. Prešeren	5	4	0	1	67:45	8
Predoslje	5	3	1	1	65:54	7
Senčur	5	2	0	3	58:60	4
L. Seljak	5	1	0	4	56:79	2
Preddvor	5	0	0	5	35:80	0

D. Humer

V Planici bo I. svetovno prvenstvo v poletih

Pred dnevi je na Bledu zasedal KOP, združenje predstavnikov organizatorjev tekmovalnih štirih največjih skakalnic na svetu: Kulm, Obersdorf, Planica in Vikersund. Na tem zborovanju so se poleg ostalih pomembnih stvari dogovorili tudi o organizaciji prvega svetovnega prvenstva v smučarskih poletih, ki naj bi bilo leta 1972 v Planici. Imenovani sklep pa mora še potrditi kongres mednarodne smučarske organizacije - FIS, ki bo prihodnje leto v Opatiji. Kot vse kaže, bo končno prišlo do uresničitve že nekajletne želje organizatorjev tekmovalnih na velikih skakalnicah, da bi bilo tudi prvenstvo najboljših skakalcev sveta v poletih. Prav je, da so se odločili, da bi bilo to svetovno prvenstvo prvič v dolini pod Poncami, ki je zibelka smučarskih poletov na svetu.

J. J.

1 vprašanje 3 odgovori

V prenovljeni kovaški delavnici na koncu Poljan v Poljanski dolini, kjer je še pred nekaj leti koval en sam kovač, ima sedež podjetje Orodno kovaštvo Poljane. Tu kovači, kot že nekdaj v teh krajih, samo s sodobnejšim orodjem, kujejo kladiva, motike, dleta in drugo kovano orodje. Mnogo je pri nas obrtnih podjetij, vendar zelo malo s takim načinom samoupravljanja kot ga poznajo kovači v Poljanah.

vsem zaradi boljšega zasluga in ne nazadnje zaradi delovnega časa. V zadruhi nisem bil nikdar prost, posebno poleti ne, tu pa delam osem ur dnevno. Še najbolj pa sem kot delavec zadovoljen s tem, da če smo vsi kovači, vsi delamo v proizvodnji in tudi temu primerno zasluži.

Stanonik Branko, 28, kovač: »Sem izučen kovač in delam pri kladivu. Nekaj časa sem bil zaposlen kot šofer, ko pa sem pred nekaj leti doma prevzel kmetijo, sem se zaposlil pri Orodnem kovaštvu. Tu delam le dopoldne, ko pridem domov, pa opraviš še delo na kmetiji. Ker ne zaslužiš slabo, sem kupil kmetijske stroje, tako da kmetija, ki lahko zredi šestnajst glav živine, ni zanemarjena.«

Milan Kalan, 28, orodni kovač, direktor podjetja: »V podjetju Orodno kovaštvo Poljane nas je 16 zaposlenih. Vsi smo kovači in vsi delamo v proizvodnji. Za pisarniške posle smo namestili administratora, vse drugo, kar je dela z nabavo surovin in prodajo izdelkov, pa naredimo sami. Plačani smo po prometu in če več naredimo, več zasluži. V osnovi imamo vsi enake plače, saj smo vsi kovači in vsi enako delamo, nekaj razlike je le na višjo kvalifikacijo in na leta službe. Naročil imamo toliko, da ne moremo vsem ustreči. Prodajo izdelkov nam organizira Poslovno združenje Fužinar iz Ljubljane.«

Dolar Jože, 41, priučni kovač: »V našem podjetju delam že osmo leto. Pred tem sem bil zaposlen v kmetijski zadrugi. Službo sem zamenjal pred

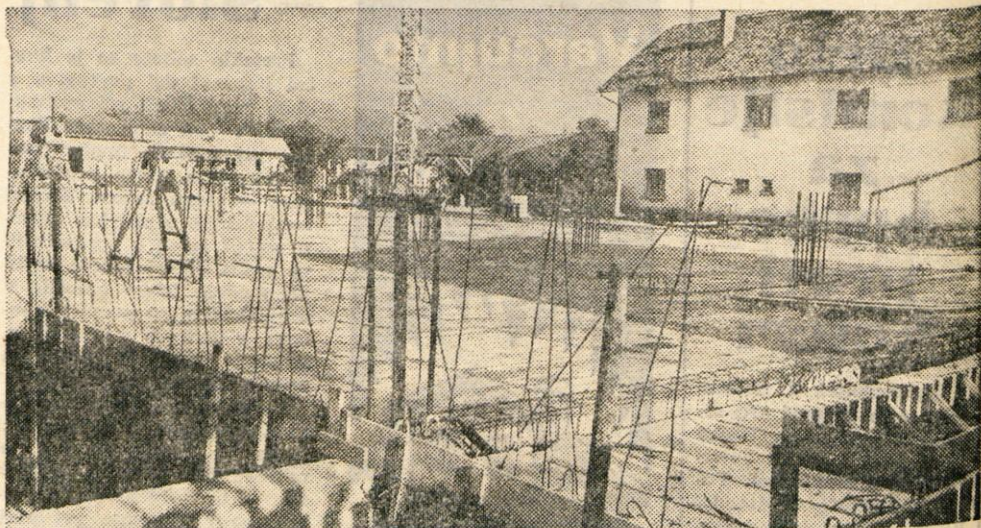

SZDL o otroškem varstvu

Jutri popoldne bo tretja seja občinske konference SZDL Radovljica, kjer bodo člani konference razpravljali o vzgojnovarstveni problematiki v občini. O tem je pred nedavnim razpravljala tudi radovljiška občinska skupščina in sprejela sklep, da se s 1. januarjem prihodnje leto

vzgojnovarstvene ustanove v občini združijo v enoten zavod. Da bi ocenili kakšne so možnosti za nadaljnji razvoj otroškega varstva in vzgojnovarstvene problematike v občini, so sklenili, da bo o tem spregovorila tudi občinska konferenca SZDL.

A. Z.

Almira — alpska modna industrija Radovljica gradi zraven proizvodnega obrata v Radovljici novo proizvodno halo. Znano je, da se že nekaj časa tekstilna panoga pri nas srečuje s precejšnjimi težavami. V Almiri pa so se za gradnjo nove hale odločili zaradi sodobne tehnologije pri njihovi proizvodnji in zaradi združitve proizvodnih zmogljivosti. Po dograditvi nove hale, prihodnje leto spomladi, bodo proizvodni obrat v Lescah opustili. Tako bodo imeli v prihodnje proizvodni obrat v Radovljici in enega v Novi Gorici. Letos bodo v Almiri proizvedli za okrog milijardo starih dinarjev več izdelkov kot lani. Z dograditvijo nove hale pa nameravajo povečati proizvodnjo še za 20 do 30 odstotkov.

A. Z.

V četrtek so bili na vljudnostnem obisku v Škofji Loki sekretarji za pravosodje in občinsko upravo oziroma njihovi namestniki: zvezni sekretar dr. Josip Brnčič, iz Hrvatske Alagić Nedjo, iz Vojvodine Horvat Artab, iz Srbije Kovačić Milivoje, iz Kosova Radit Mahmuti, iz Črne Gore Bošković, iz Makedonije Kozarov Inče in iz Slovenije dr. Damjan Viktor. V prostorih občinske skupščine jih je sprejel predsednik Zdravko Krvina in jih seznanil z znamenitostmi Loke in gospodarsko dejavnostjo občine. Za tem so gostje odšli na Grad, kjer so si ogledali muzej. V Škoparjevi hiši pa so jim pripravili kosilo. (lb) — Foto: F. Perdan

Osrednja žalna svečanost ob dnevu mrtvih v kranjski občini je bila na Trgu revolucije v Kranju. Na komemoraciji je govoril predsednik občinske konference SZDL Tone Volčič. V programu so sodelovali združeni pevski zbor upokoencev in zbor Svobode Primskovo, kranjski pihalni orkester ter recitatorji. Predstavniki delovnih organizacij in družbenopolitičnih organizacij pa so k spomeniku položili vence. — Foto: F. Perdan